

Αριθ. εικ. 152723
150

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
• ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
• ΛΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

1841-1842.

Εως διδαχῶσι πολλοί, καὶ πληθυνθῇ ἡ γνῶσις. — Δανιὴλ ιθ' α.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Τ. ΓΡΙΦΙΤΤΟΥ.

1842.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολίτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΜΑΙΟΣ, 1842.]

[ΑΡΙΘ. 65.]

ΟΙ ΒΕΔΟΥΙΝΟΙ ΑΗΣΤΑΙ.

Συνοδοιπορία Βεδουίνων Ἀράβων.

Εἰς Σελ. 26 τοῦ Γ'. Τόμου τῆς Αποθήκης περιεγράψαμεν συντόμως τὰς ληστρικὰς ἐφόδους τῶν Βεδουίνων Ἀράβων κατὰ περιηγητῶν καὶ συνοδοιποριῶν. Τὰ ἐκεῖσε ὅμως εἰρημένα δὲν ἀποτελοῦσιν εἰμὴ ἓνα κλάδον τῆς ἐκτεταμένης ταύτης ὑποθέσεως, δεικνύοντα μόνον πόσον ἀληθεύει τὸ τῆς προφητείας, ὅτι αἱ χεῖρες τοῦ Βεδουίνου κατὰ πάντων, καὶ πάντων αἱ χεῖρες κατ' αὐτοῦ. Γεν. ις'. 12. Ἀλλ' οὐχ ἦττον ἀληθεύει ὅτι ἡ δεξιὰ τοῦ Βεδουίνου εἶναι κατὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀριστερᾶς, καὶ ἡ ἀριστερά του κατὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ δεξιᾶς. Αἱ κατ' ἀλλήλων διαρπαγαὶ γίνονται συστηματικώτερον παρ' ὅσον αἱ κατὰ ξένων. Σφάλλουσιν οἱ φρονούντες, ὅτι αἱ Ἀραβικαὶ φυλαὶ

ἔχουσι μεταξύ των ἑνωσιν, πολεμοῦσι δὲ μόνον κατὰ τῶν ἀλλοεθνῶν. Ὅλος ὁ τόπος αὐτῶν πρέπει νὰ θεωρῇται ὡς παμμεγέθης ἔρημος, διαμερισμένη εἰς χωριστὰς φυλάς, ἀτελευτήτως μαχομένας κατ' ἀλλήλων, καὶ ἀτελευτήτως ἐκτεθειμένας εἰς ἀλλήλων τὰς διαρπαγὰς. Πρὸ τοσούτου δὲ χρόνου ἐπικρατεῖ αὕτη τῶν πραγμάτων ἡ κατάστασις, ὥστε ὁλόκληρος ἡ ὑπόθεσις τῆς ἀμοιβαίας ληστείας ἔλαβεν ἤδη κανονικὴν μορφήν, καὶ κατήντησεν εἰδὸς τι παιγνίου ἐντὶμου πρὸς ἀποντας, ἐκτὸς εἰς τὸν ἀπολλύοντα.

Εἰς μίαν μόνην περίστασιν κρίνει ἀτιμον τὴν ληστείαν ὁ Ἀραβ, ὁπόταν δηλ. γένη ἐπὶ τοῦ πραγματικῶς εὐρισκομένου εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σκηνήν.

Αλλά τούς γείτονας και τούς ομοφύλους ληστεύει υπάκις δύναται, και ή τοιαύτη πράξις δεν άφνει στόμμα κανέν εις τόν χαρακτήρα του Βεδουίνου· ούδ' αυξάνει ήμους τήν δόξαν του, καθότι αυτή αποκτάται ως επιτοπλείστον διά τής ληστείας των ιδίων αυτού έχθρων ή των έχθρων τής φυλής του.

Όταν ο Άραβ μέλλη να εξέλθη εις ληστρικήν επιδρομήν, συμπαραλαμβάνει δώδεκα φίλους, οίτινες έλθοι ένδύνονται με ράκη, ώστε, αν άλιωθώσι, να μην υπόκεινται τόσον εύκόλως εις άνγκινύρισιν, και προσέτι να ήναι τό λύτρον αυτών άνάλογον τής φαινομένης βιωτικής αυτών καταστάσεως. Τό τέχνασμα ήμους τούτο, ήδη παμπάλαιον, σπανίως ισχύει, εκτός εις τινας ιδιαιτέρας περιστάσεις. Έκαστος λαμβάνει ολίγον άλευρον, άλας, και μικρόν ασκόν ύδατος· αυτω δ' έφωδιασμένοι, όδοιποροϋσι πολλάκις όκτώ ήμέρας μακράν των ιδίων αυτών σκηνωμάτων. Όταν φθάσωσι προς τό έσπέρας εις τό στρατόπεδον, καθ' ου διευθύνεται ή επιχείρησις, τρεις εκ των πλέον τολμηρών αποστέλλονται εις τας σκηνάς, όπου προσέχουν να φθάσωσι περι τό μεσονύκτιον, καθ' ήν ώραν οι πλείστοι των Αράβων κοιμούνται. Οι άλλοι περιμένον την επιστροφήν αυτών, ολίγον τι απομακρυσμένοι. Έκαστος των τριών πρωταγωνιστών έχει ιδιαιτέρα καθήκοντα να εκπληρώσῃ. Είς εξ αυτών υπάγει επισθεν τής σκηνής, ήτις μέλλει να ληστευθῇ, και προσπαθεί να έλκύσῃ τήν προσοχήν των πλησιεστέρων κυνών. Ουτοι άμέσως όρμωσι κατ' αυτού, και καταδιώκουσιν αυτόν τρέχοντα εις μεγάλην απόστασιν. Αφού δε τοιουτοτρόπως αποδιωχθώσιν οι φύλακες, εις άλλος εκ των τριών, καλούμενος κατ' έξοχήν ο ληστής, πλησιάζει προς τας καμήλους, και κόπτων τά σχοινία, σηκώνει αυτάς από τά γόνατά των. Ο ληστής έπειτα οδηγεί μίαν από τας θηλείας καμήλους έξω του στρατοπέδου, και αι άλλαι πάντοτε ακολουθοϋσιν αφ' εαυτών. Εν τω μεταξύ, ο τρίτος των τυχοδιωκτών ισταται παρὰ τήν ύψαν τής σκηνής με ρόπαλον, έτοιμος να καταβάλλῃ τόν όστις ήθελεν εξέλθειν. Αφού δ' ο ληστής εκτελέσῃ τό χρέος του, σπεύδει ο τρίτος αυτος προς βοήθειαν αυτού, και άμφοτεροι απέλαύνουσι την λείαν. Μετά μικρόν διάστημα έκαστος αυτών πιάνει μίαν των δυνατωτέρων καμήλων από την ούραν, και φορδώς αυτήν σύροντες κάμνουσι τά ζώα να έμβώσιν εις ταχύτατον δρόμον, με τούς ανθρώπους έξοπίσω των, και με τας άλλας καμήλους ακολουθούσας· αφού δε φθάσωσιν εις τό μέρος όπου περιμένουν οι σύντροφοι των, αφήνουσι τας καμήλους παρ' αυτοίς, και σπεύδουσι ν' απαλλάξωσι τόν άλλον σύντροφον από τούς κύνας. Πολλάκις συμβαίνει να κλεφθώσιν ως πενήτην καμήλοι τοιουτοτρόπως, χωρίς

να λάβωσιν ειδήσιν οι κύριοι. Φθάνουσι δε εις τά έδιά των οι λησταί, νύκτα και ήμέραν όδοιπορούντες, και εις τήν διανομήν των λαφύρων, ο αρχηγός τής εκστρατείας και οι τρεις πρωταγωνισταί λαμβάνουσιν άνώτερον μερίδιον.

Είς τας τολμηράς ταύτας αποπειράς συμβαίνει κάποτε να περικυκλωθώσι, και να συλληφθώσι δύο, τρεις, ή και πλείότεροι των ληστών· ο τρόπος δε, καθ' όν μεταχειρίζονται τούς τοιούτους, διασαφηνίζει τινά των άλλοκότων εθίμων, τά όποια, ως ή κατά συνθήκην φιλοξενία των, φαίνεται ότι επενοήθησαν εις αποτροπήν τής τελείας έρημώσεως και τής ολικής διαφρήξεως παντός εθνικού δεσμού, ήτις εξ ανάγκης ήθελε προκύψει εκ τής άπριόριστου ένεργείας του συστήματος, έφ' ή ζώσιν. Εξ άμνημονεύτων χρόνων επικρατεί τό έπόμενον έθιμον· εάν τις, πραγματικώς απ' άλλου κινδυνεύων, δυνήθῃ να έγγίξῃ τρίτον υποκείμενον, ή άψυχόν τι τό όποιον κρατεί ή και μόνον έπωσθήποτε έγγίξει, ή και αν δυνήθῃ, να συγκοινωνήσῃ μετ' αυτού κατὰ τόν πλέον έμμεσον τρόπον, ως πύων επ' αυτού ή ρίπτων εις αυτόν πέτρων, εκ τωνων συγχρόνως, «Υπό την προστασίαν σου είμαι!» τό υποκείμενον αυτό είναι υπόχρεων κατὰ πάντα λόγον τιμής να τόν δώσῃ τήν άπαιτουμένην προστασίαν. Όθεν ληστοϋ ζωρηθέντος ή κυριώτερα προσπάθεια είναι να ώφελήθῃ από τόν κανονισμόν τούτον· του δε ζωρηθέντος όχι μικρότερα επιθυμία ν' αποστερήσῃ αυτόν τής ώφελείας ταύτης. Εκ τούτου γεννώνται περίεργά τινα. Ο αίχμαλτος αναγκάζεται διά πληγών, αν δεν πείθεται με λόγους, ν' άπαρηθῇ τό εις τήν προστασίαν ταύτην δικαίωμα του. Αλλ' ή άπαρηθίς αυτή έχει κύρος μόνον τήν ήμέραν καθ' ήν ήθελε γένειν, και κατὰ συνέπειαν αναγκάζεται πᾶσαν ήμέραν τής κρατήσεως αυτού να επαναλαμβάνῃ τήν άπαρηθίαν εις πάντα τόν έμβαίνοντα εις τήν σκηνήν, όπου εύρίσκεται πεφυλακισμένος. Ο σκοπός τής κρατήσεως αυτού είναι να εκβάλωσιν όσον τό δυνατόν περισσότερον λύτρον. Διά τούτο δε, και προς ασφαλῇ τήρησιν αυτού, και διά να τόν έμποδίζωσι του να ζητήσῃ προστασίαν, σκάπτεται εις τήν σκηνήν βόθρος δύο πόδας βαθύς, όπου βάλλεται με τούς πόδας άλυσιδεμένους εις τό έδαφος, τας χείρας περιωρισμένας, και τας τρίχας προσηλωμένας εις πασσάλους εκατέρωθεν τής κεφαλής του. Επακωθεν του βόθρου τούτου βάλλονται ξύλα σταυροειδώς, έφ' όν επισωρεύονται παντός είδους βαρέα πράγματα, αφήνοντα μικρόν μόνον άνοιγμα υπέρ του προσώπου του ληστοϋ. Τροφή δίδεται εις αυτόν μόνον όση άρκει διά να ζήσῃ. Επιμένων εις τό να κρύπτῃ τόνονμα, εάν ήναι από πλούσιαν οικογένειαν, και προσποιούμενος πε-

νίαν, εξακολουθεί κάποτε πεφυλακισμένος τοιουτοτρόπως πέντε ή εξ μηνας· μετέπειτα δε βαρυνόμενος πλέον ο αίχμαλωτίσας, απολύει αυτόν επί μετρίᾳ άνταμοιβῇ. Σπανίως ήμους διαρκεί τοσοϋτον ή φυλάκωσις. Ελευθεροϋται δε και διά μικρόν τι, ή και χωρίς λύτρον, αν ή ζωή του φαίνεται κινδυνεύουσα από τήν φυλάκωσιν· διότι, αν ο άνθρωπος αποθάνῃ δέσμιος, τό αίμά του θεωρείται ως μένον επί τής κεφαλής του αίχμαλωτίσαντος. Κάποτε εύρίσκει τρόπον ν' απαλλαχθῇ του βόθρου του, και διαφυγών εις γειτονικήν σκηνήν, να λάβῃ προστασίαν παρὰ του κυρίου της. Συμβαίνει δε και ν' αξιωθῇ του αγαθου τούτου, πύων από τήν τρύπαν του επί τινος, του έπολου δεν άπρηνήθῃ τήν προστασίαν· ή αν παιδίον τύχῃ να τόν δώσῃ κομμάτιον άρτου, έχει τό δικαίωμα ν' απαιτήσῃ τήν ελευθερίαν του ως συμφαγών μετὰ του δεσπότου αυτού. Ενίοτε γνωρίζεται, και υποχρεοϋται να δώσῃ όλα τά βοσκήματα και κινητά του ως λύτρον. Οι φίλοι του άλλωθέντος μεγάλως πάντοτε προσπαθοϋσι να ελευθερώσωσιν αυτόν ή διά βίας, ή διά των πολυαριθμίων εύφρων επινοήσεων, αίτινες συνιστώσι σχεδόν τόν μόνον τρόπον, καθ' όν οι Βεδουίνοι δεικνύουσι τήν ικανότητα και τήν εύφυίαν, τήν τόσον δαφιλώς εις αυτούς δωρηθείσαν, όσον εις οιονδήποτε άλλο υπό τόν ούρανόν έθνος.

Μία μέθοδος κοινοτάτη του απαλλάτειν τόν άλλωθέντα ληστήν είναι ή ακόλουθος· ή μήτηρ ή ή αδελφή αυτού, ή άλλος συγγενής, υπάγει εις τό στρατόπεδον, εν ή εύρίσκεται πεφυλακισμένος, και εισέρχεται εις μίαν των σκηνών, όπου υποδέχονται και περιποιούνται αυτήν ως συνήθως τούς ξένους. Αφού μάθῃ εις ποίαν σκηνήν ο συγγενής αυτής εύρίσκεται, κάμνει τρόπον να εισχωρήσῃ εκεί τήν νύκτα με κουδάριον μίτου εις τήν χείρά της, και προσεγγίσασα εις τόν βόθρον, βάλλει μίαν άκραν του μίτου εις τό στόμα του, ή δένει αυτήν εις τόν πόδα του, έπειτα δ' αναχωρεί, εκτυλίττουσα τόν μίτον όσον προσδεύει. Άμα φθάσῃ εις γειτονεύουσαν σκηνήν, έξυπνίζει τόν κύριον, και βάλλει τόν μίτον εις τό στόμα του, λέγουσα, «Θεώρησέ με· διά τήν άγάπην σου προς τόν Θεόν και προς σεαυτόν, οϋτος είναι υπό τήν προστασίαν σου.» Ο Άραβ τότε σηκώνεται, και πιάνων τόν μίτον ακολουθεϊ αυτόν μέχρι τής σκηνής, όπου ο ληστής εύρίσκεται πεφυλακισμένος. Έξυπνίζει δε τόν κύριον, και δεικνύων εις αυτόν τό κουδάριον, τόν λέγει ότι έγινεν ο προστάτης του αίχμαλωτίσας προθύμως συγκατανεύει. Τά δεσμά του ληστοϋ αφαιρούνται, τά λωρία, δι' όν αι τρίχες του ήσαν δεδεμένα, κόπτονται με μάχαιραν, εκβάλλεται από τόν λάκ-

κον, και αφού παρὰ του άνδρός, όστις μέχρι τούδε εκράτει αυτόν αίχμαλτων, λάβῃ πᾶσαν περιποίησιν ως ξένος νεωστή φθάσας, αφήνεται εν ασφαλείᾳ να απέλθῃ.

ΠΕΡΙ ΜΑΡΓΑΡΙΤΩΝ.

Η ΎΠΕΡΟΪΚΟΣ τιμή, ήτις τοπάλαι έπληρόνεται δια τινας εκτάκτους μαργαρίτας, φαίνεται σχεδόν άπίστευτος· άλλ' ο φαντασιώδης πλούσιος αποδίδει κάποτε αξίαν άσυγκρίτως ανωτέραν τής πραγματικής εις πάν ότι μοναδικόν εν τῷ είδει αυτού, ήταν μάστιγα και φιλοτιμία τις μεσολαβήσῃ· εκτός τούτου, οι κατασκευασταί μαργαρίται μη υπάρχοντες εισέτι δεν έχουν διαττώσει τήν τιμήν των άληθινών. Τήν σήμερον, μολονότι δεν υπερτιμάται πλέον ως αρχήτερα, έχει ήμους πάντοτε μεγίστην ύπόληψιν ο μαργαρίτης· κατὰ τήν φράσιν ζηλωτου τινός, αφού ο οφθαλμός άντενίσῃ εις τήν ζωηράν λάμψιν του άδάμαντος, άρμένως επαναπαύεται εις τήν λεπτήν και άργυροειδή στιλπνότητα του μαργαρίτου, καθώς παρηγορείται από τό ιλαρόν φέγγος τής σελήνης μετὰ τό του ήλιου θαμβωτικόν πυρ.

Οι κάλλιστοι μαργαρίται εύρίσκονται εις τά παραλία της Ινδίας· οι Ινδοί ποιητικώς αποδίδουσι τήν γένειν αυτών εις βανίδας δρόσου, αίτινες πίπτουν εις τά όστρακα του μαργαριτοφόρου ιχθύος. Οι Βραχμάνες λέγουσι ότι ο ιχθύς αναθαίνει εις τήν επιφάνειαν της θαλάσσης κατὰ τόν Μάιον, διά να λάβῃ εις τό όστρακον αυτού τήν βανίδα, ήτις γίνεται τό κέντρον του μαργαρίτου, τελειοποιουμένου ακολουθώς διά τής ήλιακής θερμότητος.

Παράφρασιν τινά της Ινδικής ταύτης ιδέας πιθάνόν ότι έλαβεν ο Πλίνιος, και, κατὰ τό σύνθησι, εκαλλώπεισεν αυτήν με ιδίαν αυτού προσθήκας. «Οι μαργαρίται» λέγει, «διαφέρουσι κατὰ τήν ποιότητα της δρόσου, εξ ής μορφώνονται· αν ήναι διαυγής, και εκείνοι γίνονται διαυγείς· ει δα θαλερά, και εκείνοι γίνονται θαλεροί· αν ο καιρός ήναι συννεφώδης όπότεν ή πολύτιμος βανίς εισέλθῃ εντός του όστράκου, ο μαργαρίτης λαμβάνει χλωμόν τι χρώμα· αν εις τό όστρακον έμβῇκε πλήρης βανίς, ο μαργαρίτης γίνεται μεγάλος· άλλ' άστραπή ενδέχεται να κάμῃ αυτό ώστε να κλείσῃ αίφνιδίως, και τότε ο μαργαρίτης θέλει είσθαι μικρότατος· αν βροντᾷ καθ' ήν στιγμήν εισέρχεται ή βανίς, ο εξ αυτής προκύπτων μαργαρίτης δεν είναι είμή καίλος και άύστατος.»

Και ταύτα μεν κατὰ ποιητικὴν φαντασίαν. Κατὰ δε τό εν γένει όμολογούμενον αληθές, ο μαργαρίτης προέρχεται εκ τινος άσθενείας, — εκ νοσήδους συμπίξεως γινόμενης εν τῷ σώματι διαφόρων ιχθύων. Τίνι τρόπῳ αρχίζει, δεν γνωρίζεται με ακρίβειαν· άλλ' πιθανόν ότι κοκκός άμμου, ή άλλο τι λεπτόν όμοιοειδές, παρεισδύων εις τό όστρακον, επιφέρει έρεβισμόν· ή φύσις, μη ισχύουσα ν' αποβάλῃ τό αίτιον της άνησυχίας, προσπαθεί να κάμῃ

Οἱ Κιρκασοὶ καὶ Γεωργιανοὶ καλοῦσι τὸ ἐνοφθαλμίζειν "ἀγοράζειν τὰς Εὐλογίας," καὶ κάμνουσι μικρὸν τι χάρισμα ἐξ ὀκνηρῶν εἰς τὸ ὑποκείμενον, ἀφ' οὗ λαμβάνουσι τὴν ὕλην. Εἰς τὴν Τουρκίαν φαίνεται ὅτι ἀρκετοὺς αἰῶνας ἐπεκράτει ὁ ἐνοφθαλμισμὸς· ἡ δ' Εὐρώπη εἰλαβε τὰς περὶ αὐτοῦ εἰδήσεις ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὸ 1703, καὶ ἀκριβέστερον τὸ 1717, ὅποτε ἡ περιβόητος Ἀγγλίς, Δέσποινα Μαρία Οὐόρτλεια Μονταγού, ἥτις εἶχε συνοδεύσει τὸν σύζυγον αὐτῆς, πρέσβυν τότε παρὰ τῇ Ὀθωμανικῇ αὐλῇ, ἐλκυσε γενικὴν προσοχὴν εἰς τὸ ἐνοφθαλμίζειν ἐν μιᾷ τῶν ἐπιστολῶν της. Τὰ ἰδιὰ της τέκνα ἐνοφθαλμίσθησαν, καὶ τινες τῶν ἐγγόνων τοῦ βασιλέως κατὰ συνέπειαν ἢ πράξεις ἐγίνε τοῦ συμμοῦ, καὶ προώδευσεν μετὰ τῶν εὐγενῶν τῆς Ἀγγλίας. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον διωργανίσθη σφοδρὰ κατ' αὐτῆς ἀντίστασις ἐκ μέρους πολλῶν ἱατρῶν καὶ τινῶν θεολόγων, καὶ ἤθελεν ἴσως ἐγκαταλειφθῇ ὅλος διόλου, ἂν δὲν ἐφθάνον εἰδήσεις περὶ τῆς θαυμαστῆς ἐπιτυχίας της μετὰ τῶν Ἰνδῶν τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς καὶ τῶν κατοίκων τῆς Νοτίου Καρολίνης. Ἡ δημοσία ὑπόληψις ἐστέρων ἐπομένως ὑπὲρ τοῦ ἐνοφθαλμισμοῦ, καὶ νοσοκομεῖον ἐσυστήθη διὰ νὰ χορηγῇ καὶ εἰς τὰς πενεστέρας τοῦ λαοῦ κλάσεις τὸ εἰς τὰς πλουσίας μέχρι τοῦδε περιορισμένον ἀγαθόν.

Εἰς τὴν Γαλλίαν ὁ ἐνοφθαλμισμὸς ἀπῆντησε μεγίστην ἐναντιότητα. Ἀφ' οὗ πολλοὺς χρόνους ἀντεστάθησαν κατ' αὐτοῦ οἱ ἱατροὶ καὶ οἱ κληρικοί, εἰσέχθη ἐν μέρει τὸ 1755, καὶ αἱ οἰκογένειαι τοῦ Δουκὸς τῆς Αὐρηλίας καὶ ἄλλων εὐγενῶν ἐνοφθαλμίσθησαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ 1763 ἐμάστισε τοὺς Παρισίους ὀλεθριωτάτη ἐπιδημία τῶν Εὐλογιῶν, ἡ κυβέρνησις, πιστεύουσα ὅτι ὁ ἐνοφθαλμισμὸς εἶχεν ἐπιφέρει τὴν ἐξάπλωσιν τῆς νόσου, ἀπηγόρευσε τὴν πράξιν αὐτοῦ. Ἐν Ἀνοβέρν, Σβεκίᾳ, καὶ Δανίᾳ ὑπέμεινε πολλὸν χρόνον τὴν ἀντίστασιν τοῦ πλῆθους, ἐν δὲ Πρωσσίᾳ καὶ Γερμανίᾳ ἐκάμνε βραδείαν πρόδον. Ἡ Αἰκατερίνα, διὰ νὰ δώῃ παράδειγμα εἰς τοὺς ὑπηκόους της, ἐνοφθαλμίσε τὸ ἰδίον της τέκνον, καὶ ἡ πράξις κατὰ συνέπειαν ταχέως ἐξηπλώθη εἰς τὴν Ρωσσίαν· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἀπεχωρίζοντο οἱ ἐνοφθαλμισμένοι μετὰ τὴν ἀνήκουσαν προσοχὴν, αἱ Εὐλογίαι ἠξήσαν, καὶ λέγεται ὅτι πρὸ τοῦ βουπνεμβολισμοῦ (βασιναρισματος) ἐν τέκνον εἰς τὰ ἐπτά ἐθνήσκειν ἀπὸ τὴν τρομερὰν ταύτην νόσον.

Ἀναμφισβητήτως ἡ ἐνοφθαλμισμένη Εὐλογία εἶναι πολὺ μετριωτέρα τῆς φυσικῆς· ἀληθεύει δὲ καὶ ὅτι ἡ φυσικὴ Εὐλογία σπανίως προσβάλλει τοὺς ἐνοφθαλμισθέντας. Ἀλλ' οὐχ ἥττον ἀληθεύει ὅτι ἡ ἐνοφθαλμισμένη Εὐλογία εἶναι τόσοις κολλητικῇ, ὅσον ἡ ἐκ φύσεως· καὶ κατὰ συνέπειαν, διὰ τῆς ἐξάπλωσιν τοῦ ἐνοφθαλμισμού, ἠξάνεν ὁ ἀριθμὸς τῶν κέντρων ἢ ἐστιῶν τοῦ μιάσματος, καὶ ἡ νόσος διεδίδετο εἰς εὐρυχωρότεραν ἐπιφάνειαν· ὅθεν διὰ τοῦ ἐνοφθαλμισμού ἐξορραλίζοντο μὲν ἄτομα, ἀλλ' ἡ κοινωνία ἐν γένει ἐπάσχευεν. Εἰς τὴν Σβεκίαν καὶ Ἰσπανίαν, ὅπου

ὁ ἐνοφθαλμισμὸς ὀλίγον εἰσαχώρησεν, οἱ ἐκ τῶν Εὐλογιῶν θάνατοι ἦσαν ὀλιγώτεροι παρ' εἰς τὰς χώρας, ὅπου εἶχεν εἰσαχθῇ ἐλευθεριώτερον. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἠδύνατο νὰ ἐμποδισθῇ μόνον δι' ἐνὸς τῶν ἐφεξῆς δύο, εἴτε διὰ καθολικοῦ ἐνοφθαλμισμού, εἴτε, ὅπου ὁ ἐνοφθαλμισμὸς ἐνηργεῖτο ἐν μέρει, διὰ τῆς παντελοῦς ἀποκλείσεως τῶν ὑποβαλλομένων εἰς τὴν ἐργασίαν. Ἀλλ' ἀμφότερα ταῦτα ἦσαν δυσκατόρθωτα.

Ἐπεται ἡ συνέχεια.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΩΝ ΤΗΣ ΕΝΟΧΟΥ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ.

Τῶν ἀδίκων καὶ ἀσεβῶν τὴν κατάστασιν παραβάλλει ὁ προφήτης Ἡσαΐας μετὰ τὸν κλυδωνισμὸν τῆς θαλάσσης, ἥτις οὐδέποτε ἀναπαύεται. Ἡ σύγκρισις αὕτη εἶναι ἀληθινὴ ἐκείνου καὶ ὠραία. Εἰς τινὰς καιροὺς, ὅποταν ὁ ἀνεμὸς οὐδὲ ῥυτιδῶν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, φρονεῖ ὁ ἐπιπόλαιος παρατηρητὴς ὅτι κοιμᾶται καὶ ἡρεμεῖ ἐντελῶς ἐπὶ τῆς ἐαυτοῦ κοίτης· ἀλλὰ δὲν εἶναι οὕτω· διότι ἀφ' οὗ τις παρατήρησις πλέον προσεκτικῶς, πάντοτε διακρίνει μικρὰν τινα κίνησιν. Ἀλλὰ πόσον σπανίως φανερὰ εἶναι τὴν ἐντελῶς ἡρεμοσύνην τῆς· ὅποταν δ' ὁ ἀνεμὸς πνεύσῃ μετὰ σφοδρότητος, πόσον ταχέως καταντᾷ μανιώδης, ἀφρίζουσα καὶ βρυχωμένη, καὶ προσβάλλουσα κατὰ τῆς ἀκτῆς τὰ ὑψηλὰ καὶ πολυφλοισβὰ κύματα, ῥίπτουσα ἔξω κατὰ πᾶν μέρος καὶ πηλόν.

Θεώρησε τὸν ἄδικον. Κάποτε φαίνεται καὶ αὐτὸς ἐν ἡμερίᾳ, ὡς ὁ ὠκεανός. Ἡ συνειδήσις αὐτοῦ σιγᾷ μὲν, ἀλλὰ δὲν εἶναι πάντῃ ἀτάραχος. Ὑπάρχει ἀνῆσυχία τις ἐν αὐτῷ, ὁρατός εἰς τὸ ἀπρόσεκτον ὄμμα, ἴσως δὲ καὶ εἰς πᾶν ὄμμα· διότι πῶς δύναται ὀφθαλμὸς ἀνθρώπου νὰ διακρίνῃ τὰ ἐν τῇ ἀνθρώπινῃ καρδίᾳ; Ἀλλὰ μόλις τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κινεῖται ἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἐνόχου, ὡς ὁ ἀνεμὸς φυσᾷ ἐπὶ τὸ πρόσωπον τῆς ἀβύσσου, καὶ τὰ πάντα συνταράσσονται. Ἡ συνειδήσις ἐξυπνεῖ· κρᾶζει μετὰ φωνὴν αὐστηράν· προφέρει δεινὰς κατηγορίας· τύπτει, καὶ αἱ πληγαὶ αὐτῆς διαπερνῶσιν εἰς τὰ ἐνδόμυχα τῆς ψυχῆς. Φοβερώτερα εἶναι ἡ μαρτυρία καὶ αἱ κατηγορίαι τῆς συνειδήσεως παρ' ἀναρίθμητοι λεγεῶνες ἐχθρῶν. Ἀπ' ἄλλους ἐχθροὺς δύναται τις νὰ φύγῃ· ἀλλὰ ποῦ πορευθεῖς ὁ ἐνόχος ἐμπορεῖ νὰ εὕρῃ ἀνάπαυσιν ἀπὸ τὰς ἐπιπλήξεις καὶ τὰ κέντρα τῆς ἰδίας αὐτοῦ συνειδήσεως; Ὁ καιρὸς ἢ τὸ γῆρας κατασιγάζει αὐτήν, ἢ ἀμβλύνει τὸ κέντρον της; Ὁχι· ἐξ ἐναντίας ἡ παρακμὴ τῶν φυσικῶν δυνάμεων, ἢ προσβολὴ νόσου, καὶ ἡ προσέγγισις τοῦ θανάτου, καθιστῶσι τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως τρανωτέραν καὶ ἐνεργητικωτέραν παρὰ ποτὲ.

Βιωτικὴ τις συμφορὰ πολλάκις διαταράσσει τὴν ψυχὴν τοῦ πονηροῦ ἀνθρώπου. Ἡ μνήμη συνάγει ἐμπροσθεν αὐτοῦ τὰς φοβερὰς εἰκόνας ἐγκλημάτων πρὸ πολλοῦ ἤδη λησμονημένων καὶ ἀμετανοήτων, καὶ ἡ πρότερον

ἀνήκουστος σχεδὸν συνειδήσις ἐνηχεῖ τώρα εἰς τὰ ὠτία του, προκαγγέλλουσα μέλλουσαν κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν.

Δαιρόμενον τὸ πέλαγος καὶ συνωδούμενον ὑπὸ τῆς μανιώδους ἀνεμοταραχῆς, ῥίπτει ἔξω πηλὸν καὶ ἀκαθαρσίαν. Ἰσαύτως ἡ συνειδήσις τοῦ ἐνόχου, ὅταν κινήθῃ ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, συσσωρεύει ἐμπροσθεν τοῦ νοῦς τὰ ἐγκλήματα καὶ τοὺς μολυσμούς τῆς καρδίας καὶ τῆς ζωῆς. Ὁ πηλὸς καὶ ἡ ἀκαθαρσία τῆς θαλάσσης ἐκείντο ἐπὶ τοῦ βράθους καὶ ἦσαν ὁρατά, ὥσπερ ἡ ἀνεμοταραχὴ ἔφερεν αὐτὰ εἰς τὸ φῶς. Παρομοίως αἱ ἡμαρτίαι μένουσι κεκρυμμέναι, καὶ ἴσως λησμονημέναι, ὥσπερ στείλῃ ὁ Θεὸς τὸ ἅγιόν του Πνεῦμα νὰ τυγχινήσῃ ὅλην τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. Τότε ἐνθυμεῖται τὰς λησμονημένας ἡμαρτίας του, καὶ ταρασσεται. Αἱ ἡμαρτίαι του βάλλονται ἐμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ τὰ κρύφια τοῦ ἡμαρτήματος προβαίνουσιν εἰς τὸ φῶς.

Ἀλλὰ ψυχὴ οὕτω πάσχουσα, δὲν εἶχε ποῦ νὰ καταφυγῇ; Δὲν εἶναι τρόπος νὰ ἐλαφρυνθῇ; Μάλιστα ὁ παντοδύναμος Σωτὴρ τοῦ κόσμου λέγει, "Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς." Προσκαλεῖ ἁπαντας ἀνεξαιρέτως, ὅσον βαρὺ καὶ ἂν ᾖ τὸ φορτίον των, ὅσον δεινὰ καὶ ἂν ᾖ τὰ ἐγκλήματα τῶν. Σαῦλος ὁ Ταρσεύς, ὁ πρῶτος τῶν ἡμαρτωλῶν, ὁ φονικῶν διωγμῶν ἐνοχός, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, ἥτις εἶχεν ἑπτὰ δαιμόνια, τελῶναι καὶ πόρνοι, προσῆλθον εἰς αὐτόν, καὶ εὗρον ἀνάπαυσιν. Ἀπαντας ὑπεδέχθη ἄνευ διακρίσεως, καὶ μετ' ἴσιν προθυμίαν, ἐξαλείφων τὰς παρανομίας των, καὶ λέγων πρὸς αὐτοὺς, Θαρσείτε· αἱ ἡμαρτίαι σας εἶναι συγκεχωρημέναι! Ὁ ληστής, ὁδυνώμενος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, καὶ ὁμολογῶν ὅτι ἐπάσχε δικαίως, εἶπε, Μνήσθητί μου, Κύριε, κτλ· καὶ πάραυτα ἐλαβεν ἄφεσιν ἡμαρτιῶν καὶ ὑπόσχεσιν αἰωνίου ἀναπαύσεως ἐν τῷ παραδείσῳ. Ὁ Χριστὸς μόνον ἐμπορεῖ νὰ δώσῃ ἀνάπαυσιν εἰς τὸν ἐντρομον ἡμαρτωλόν, λέγων εἰς τὴν τεταραγμένην ψυχὴν του, ὡς εἰς τὴν τρικυμώδη θάλασσαν, Σιῶπα, πεφίμωσα!

Η ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ ΝΑΥΜΑΧΙΑ.

[Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς τραγῳδίας τοῦ Αἰσχύλου Οἱ Πέρσαι.]

Ἄτοσσα, Χορός, Ἀγγελός.

Ἄτοσσα.

Λοιπὸν αἱ θεαὶ σώξουσιν τὴν πόλιν τῆς Παλλάδος;

Ἀγγελός.

Ναί, πύζεται ἀπόρρητος ὑπὸ ἀνδρῶν θυμὸς.

Τὸ θερμὸν στήθος τῶν ἀνδρῶν στεφθεὶς προμαχῶν εἶναι.

Ἄτοσσα.

Εἰπέ μοι πόθεν ἤρξαντο τῆς μάχης αἱ δυνάμεις;

Τῶν Ἀθηναίων ὤρμησαν τὸ πρῶτον αἱ τριήρεις,

ἢ ὁ υἱός μου πρὸς τὰς ναῦς τὰς τόσας, θάρρους πλήρης;

Ἀγγελός.

Ἦν δέσποινα, τὸν δαίμον αὐτῶν μας τῶν πολέμων Κατέσκηψεν ἐπιφανὲς ἀνέστης τις δαίμων·
Ἦν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἀνὴρ τις Ἀθηναῖος
Ἐλθὼν αὐτὰ ἐνόηκεν λαλεῖν τοῦ βασιλέως·
«Βασιλεῦ! ἄμα τῆς νυκτὸς ἡ ἐβενόχρους πτέρυξ·
Εἰς τῶν βουνῶν τὰς κορυφὰς ἐπιγυλῇ τὰς πέριξ,
Οἱ Ἕλληνες δὲν μένουσι· τὰ ταχυπόδα πλοῖα
Τὴν στρατιάν θὰ σώσωσιν αὐτῶν ἐν εὐκαλίᾳ·
Καὶ ἄλλος ἄλλοις φυγὴν διὰ δρασμοῦ κρυφίου,
Διατρεῖ γαλήνιον τὸ φῶς τοῦ λοιποῦ βίου.»
Εἰς τοῦ ἀνδρὸς τὴν δολερὰν ψυχὴν μὴ ἐμβατεύσας,
Ἀλλ' οὐτε τῆς Νεμέσεως τὴν στάθμην ἀνιχνεύσας,
Εἰς τοὺς ναυάρχους πρόσταγμα δ' ἀναξ' εὐδὺς λέγει·—
«Ἄμα τοῦ θοοῦ ἡ λαμπρὰ πάυση τὴν γῆν νὰ φλέγῃ,
Καὶ τοὺς αἰθέρας τῆς νυκτὸς ὁ πέπλος ἀμαυρώσας,
Ἄπας· αἱ ναῦς εἰς τρεῖς σειρὰς εὐθείας νὰ ταχθῶσι·
Καὶ ἄλλαι μὲν περάσματα καὶ ἐκπλοὺς ἄς φυλάττουν,
Ἄλλαι δὲ τὴν τοῦ Αἰάντος πατρίδ' ἄς ἀποφράττουν·
Τρέμετε, ἂν οἱ Ἕλληνες τὴν νύκτα δραπετεύσων,
Καὶ τὸν κοινὸν των δαίμον νὰ φύγουν ἐπισπεύσων·
Αἱ κεφαλαὶ σας, μάθετε, θεὰ πληρώσων τοῦτο.»
Ὁ βασιλεὺς εἰς ἔκπλην θυμοῦ ἐλάλει οὕτω·
Τὰς ἀποφάσεις τῶν θεῶν νὰ μάθῃ δὲν ἠγρόνυν·
Ἐκαστος τότε μετὰ ψυχὴν πεσθύνον ἐδέειπεν·
Ὁ ναύτης περὶ τὸν σκαλὸν ἐφῆρμιτο τὴν κίπη·
Ὅτ' εἴδουσιν ὁ ἥλιος, καὶ τῆς νυκτὸς κατόπιν
Τὸ σκότος ἐπεχύνετο, τὰς τάξεις των οἱ πάντες
Προθύμως κατελάμβανον τὰ πλοῖα ἀνοδύντες.
Οἱ ναῦαρχοι προστάττουσι τὸν πλοῦν των ἐπομένους,
Καὶ πλοῦν ὅπου ἕκαστος ἐστάλη ὁρισμένους·
Καὶ οὕτω διαπλέοντες τὸ πᾶν περιέκλινον,
Καὶ τὸν ναυαγὸν ὄμιλον παντὸς περικλείον·
Ἡ νύξ' ἐχέρι· ὁ στρατὸς ἐσίγα τῶν Ἑλλήνων·
Κρυπτὴ δὲν ἡτοιμάζετο φυγὴ τις ὑπ' ἐκείνων·
Ἀλλ' ἄμα ἡ βοδόμενος ἦτορ, ὡς νῆα κόρη,
Ἐπέχευσε τὸ λυκαυγὲς ἐπὶ τὰς πέριξ ὄρη,
Καὶ μέλος ἐναρμόνιον τὰ ὦτά μας προσβάλλει·
Τὸν ὄρθιον μελωδικὸς παιῖνα ἀντελάλει
Τῆς Σαλαμίνος ἡ Πύχ. Οἱ Πέρσαι τὴν ἀπάτην
Γνωρίσαντες ἐβρίβησαν εἰς λύπην βαρυτάτην·
Ὁ πρῶτος παῖτα φυγὴν Ἑλλήνων δὲν μηνύει,
Ἀλλὰ τῆς μάχης ἀνοικτὸν τὸ στάδιον δεικνύει·
Ἡ σάλπιγξ ἐνθουσιασμὸν καὶ θάρρος πέριξ χύνει·
Τοῦ στρατιώτου τὴν ψυχὴν εἰς δόξαν παροτρύνει·
Τὸ κῆμα ἀπὸ κελύσματος μωρίας κώπαι σγίχουν,
Κ' ὅτ' ὄψιν μας αἱ πᾶσαι των τριήρεις ἀρμυρίζουν·
Τὸ κέρας των τὸ δεξιὸν εὐτάκτως προηγέιτο,
Καὶ πᾶς ὁ στόλος ὑπερον κατόπιν ἐκινεῖτο.
Ἀμοιβὰν ἐχύνοντο εἰς τοὺς αἶρας ἤχοι,
Καὶ ταῦτα ἕκαστος ἡμῶν ἀκούων ἀντηχοῦν·—

Ἀλλ' ὦ παῖδες λαμπρῶν καὶ ἐνδοξῶν προγόνων
Εἰς τὴν πάλιν καθεῖς ἄς προβαίη!
Τὴν πατρίδ' ἀνυφύετε εἰς τῆς δόξης τὸν θρόνον!
Ἀπὸ σᾶς τὴν ζωὴν πᾶς προσμένει·
Τοὺς ναοὺς τῶν θεῶν τῶν πατέρων λυτρεῦτε!

Τῶν προγόνων ἡ κόνις παντοῦ βεβηλοῦται·
Ὁ τῶν ὧν ἀγὼν προσμαίνει.

Αὐτὰ κ' οἱ στρατιῶται μας διὰ Περσίδος γλώσσης
Ἀπῆλτων, καὶ μετὰ ψυχῆς ὀρεοῦν ἐνδοσιώσης·
Καὶ ναῦς τὸ χαλκοῦν ἐμβολὸν νεῶς τινος προσβάλλει·
Ἐκ τῶν Ἑλλήνων συμπολὴ ἐγείρεται μεγάλη·
Ναῦς τις τὰ κόρυμβά νεῶς Φοινίσσης ἀποβαίνει,
Καὶ ἄλλη ἄλλη ἐχθρικής τριήρους στέρνα ψαίνει.
Καὶ πρῶτον μὲν τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ τὴ βεῦμ' ἀντίχει·
Ἄλλ' ὅτε πάντας τὸ στενὸν παρῆλιν συνείχε,
Καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀγωγὴ ταχέως ἡδυνάτει,
Καταστροφή αὐτόμακτος τῶν πλοίων ἐπακράτει·
Τὰ σκάφη συγκρούμενα ὑπ' αὐτῶν ἐθλύντο·
Αἱ νῆες αἱ Ἑλληνικαὶ ἐντέχνως ἐξωρμύντο,
Καὶ πανταχοῦ καταστροφὴν ἐπέφερον· τὰ σκάφη
Ἵππιαζον μὲ τὸν στρατὸν, ὅς καὶ συγκαταστράφη·
Ἡ θαλάσσης ἐκρύπτετο ὑπὸ τῶν ναυαγίων·
Αἱ ὕψαλοι καὶ αἱ ἀκταὶ ἐπλήθουν μυρίων
Πτωμάτων, καὶ οἱ βάρβαροι ἀτάκτως, τρομαλῶς
Ἐπὶ τὰς ναῦς ἐβρίπτοντο καὶ ἐφευγον ταχέως·
Ἀπληπισμένοι στρέφοντες εἰς τὰ ὀπίσω βῆμα
Μὴ θραύσματα διέσχίζον κωπῶν τὸ λευκὸν κύμα,
Καὶ ἐσκορπίζοντο πεντοῦ ὡς ἄγρα δειλῶν θύνων.
Ἀντήχουν τὰ παράλια ὀλοφυρμὸν καὶ ὀρῆγον,
Ἔως τὸ σκότος τῆς νυκτὸς ἐκάλυψε τὰ πάντα·
Ἄλλ' ὅμως διηγούμενον τὰ ὀλιβερά συμβάντα
Ἡμέραι δέκα δὲν μ' ἀρκοῦν τὸ πᾶν νὰ ἱστορήσω,
Καὶ τοῦ δεινοῦ τὸ μέγεθος πρὸς σὲ νὰ παραστήσω.
Περὶ τοῦ πλήθους τῶν νεκρῶν αὐτὸ προσθέτω μόνον·
Ἡμέρα μία οὐδαμοῦ δὲν εἶδε τὸσον φόνον.

X. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ.

ΑΙ ΤΕΧΝΑΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ.

ΤΗΝ Χαν Ἰανουαρίου τοῦ τρέχοντος ἔτους ἐτέθη ἐν Λον-
δίῳ ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τοῦ Βασιλικοῦ Χρηματιστηρίου
ὑπὸ τοῦ Πρίγκιπος Αλβέρτου, συζύγου τῆς βασιλίσσης
Βικτορίας. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο θέλει γένειν ἐν ἀπὸ τὰ
ἐν Ἀγγλίᾳ μεγαλοπρεπέστερα, μνημεῖον ἐξαισίου τέχνης,
καὶ τὸ κέντρον ὅπου θέλουν ἐνεργεῖσθαι αἱ ἀξιολογώτεραι
ἐμπορικαὶ πράξεις τοῦ Βρετανικοῦ βασιλείου καὶ τοῦ κόσμου.

Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην παρευρέθησαν πολλοὶ τῶν
ἐπισχηματέρων εὐγενῶν, καὶ μετὰ τῶν αὐτῶν ὁ γηραιὸς Δουξ
(Ὁυέλλινγκτὼν, ὅστις ἔκαμιν εἰς τὴν ὁμιλίαν του τὰς ἀκο-
λουθοῦς ἀξιωματικὰς παρατηρήσεις· — Συνήλθομεν
σήμερον ἐνταῦθα, νὰ ἐορτάσωμεν, προσβιβάσωμεν,
καὶ διακινώσωμεν τὰς τέχνας τῆς εἰρήνης· ἐλπίζω
δὲ ὅτι οὐδέποτε πλέον ἐπὶ ζωῆς μου θέλω ἀκούσθαι
ἐορτασμὸν τινὰ τῶν τεχνῶν τοῦ πολέμου! Μόλις
ἐξεφώνησε τὰ λόγια ταῦτα, καὶ τὸ παρευρισκόμενον πλῆ-
θος τρανὸς καὶ κατ' ἐπανόληψιν ἀνευφημήσει.

Καὶ ἡμεῖς ἐξ ὅλης ψυχῆς εὐχόμεθα μετὰ τοῦ πρεσβύ-
του καὶ περιβόητου στρατηγοῦ ποτὲ πλέον μήτε εἰς τοὺς
χρόνους ἡμῶν, μήτε εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα, νὰ μὴν ἀκου-
σθῇ ἐξέμνησις ἢ ἐορτασμὸς τις τῶν τεχνῶν τοῦ πολέμου!

Καὶ ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἀμερικῇ εὐρίσκονται πολλοὶ
τὴν σήμερον, ὁπαδοὶ γνήσιοι τοῦ Ἀρχοντος τῆς εἰρήνης,
ἄνδρες φιλόσοφοι καὶ εἰρηνοποιοί, οἵτινες προτείνουσι τὴν
ἀξιολογὸν ἐρώτησιν, Πάντοτε θέλει καταδιβρώσκειν ἡ
βρομαία; Τὰ λογικὰ πλάσματα τοῦ Ὑψίστου δὲν ἐμ-
ποροῦν ἄλλως πᾶς νὰ τελειώνωσι τὰς διαφορὰς τῶν εἰμῶ
ὡς ἄγρια θηρία; Χάριν τῆς ἀνοσίτου φιλοδοξίας ὀλίγων
τινῶν, πρέπει νὰ ἐξακολουθῶσι τὰ σκληρὰ ἔθιμα τοῦ πυ-
λέμου; Εἶναι ἄραγε ἀναπόφευκτος ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ γυ-
μνάζωνται χιλιάδες καὶ μυριάδες τῶν πλέον εὐράστων
νέων εἰς τὰς πολεμικὰς τέχνας, καὶ νὰ καθοπλιζώμενται μὲ
πῦρ καὶ θεῖον, καὶ μόλυβδον καὶ στίλβοντα χάλυβα, πρὸς
ὄλεθρον τῶν ὁμοίων των; Μετὰ τούτους αἰῶνας ἐξολοθρευ-
τικοῦ πολέμου δὲν εἶναι καιρὸς ἤδη νὰ ἐξυπνήσῃ ἀπὸ τὸν
λθθαργον αὐτοῦ ὁ πεπολιτισμένος κόσμος, καὶ μάλιστα οἱ
Χριστιανοί, καὶ νὰ ἰδῶσι καὶ νὰ καταπαύσωσι τὰ δεινὰ
τῆς μάχης καὶ τῆς σφαγῆς;

Ἀλλὰ τίνοι τρόπον, ἴσως ἐρωτησώμεν, ἐμπορεῖ νὰ θερα-
πευθῇ τὸ κακὸν τοῦτο; Τί δύναται νὰ γένῃ πρὸς ἐπίτευ-
ξιν τοῦ τούτου φιλανθρωπικοῦ σκοποῦ; Ἀς ἐνδοαῖρῶνται
πανταχοῦ, ἀποκρινόμεθα, αἱ τέχναι τῆς εἰρήνης. Ἀς δι-
δάσκωμεν τοὺς νέους νὰ βδελύσσωνται τὸ πνεῦμα καὶ τὴν
πράξιν τοῦ πολέμου καθ' ὅλας τὰς λεπτομερείας του. Ἀς
ἀφαιρέσωμεν ἀπ' αὐτοῦ τὴν ψευδὴ δόξαν, μετ' ἧς ῥήτορες
καὶ ποιηταὶ τὸν περιέβαλον, καὶ ἅς φανῇ γυμνὸς ἐμπρο-
σθεν τοῦ κόσμου, ὅποιος εἶναι, τέρας, καρδίαν ἔχον στερεάν
ὡς ὁ λίθος, σκληρὰν μάλιστα ὡς ἡ κάτω μυλόπετρα (Ἰωβ,
μά. 24.) τέρας ἀνθρωποκτόνον καὶ αἱματοχαρὲς, οὔτε νη-
πίων, οὔτε νέων, οὔτε γερόντων φειδόμενον.

Ἀράγε δὲν ἡμπόρουν αἱ μεταξὺ διαφόρων ἐπικρατειῶν
ἐριδὲς καὶ διαφοραὶ νὰ συμβιβάζωνται δι' αἰρετοκρατίας;
Δὲν ἡμπόρει νὰ διορισθῇ σύνοδος τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν,
ἥτις νὰ συζητῇ καὶ νὰ διαλύῃ ὅσας ἤθελον προκύπτει με-
ταξὺ αὐτῶν ἀλληλομάχους ἀντιποιήσεις; Ὁ τρόπος οὗτος
δὲν εἶναι κατορθωτός; καὶ δὲν ἤθελεν εἶσθαι πολὺ καλὴ-
τερος παρ' ὃ διὰ τῆς συγκρούσεως καὶ τῆς ἀμοιβαίας
σφαγῆς πολυδαπάνων στρατευμάτων;

Λογαριάζεται ὅτι περὶ τὰ ἑξ ἑκατομμύρια ἀνθρώπων
ἀπωλέσθησαν εἰς τοὺς πολέμους τοῦ Βοναπάρτου. Ποῦς
δὲ, φρένας ἔχων, ἤθελεν ἐπιθυμῆσαι ποτὲ δόξαν ἀποκτη-
θεῖσαν διὰ τῆς θανατώσεως τοσούτου πλῆθους, καὶ τῆς
θλίψεως τοσούτων μητέρων, χηρῶν, καὶ ὀρφανῶν;

Μεταβολὴ πρέπει νὰ ἐνεργηθῇ εἰς τὴν δημοσίαν ὑπό-
ληψιν περὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῆς πράξεως καὶ τῆς φύσεως
τοῦ πολέμου· εἰς κατάρθωσιν δὲ τούτου ἀπαιτεῖται ἡ συν-
δρομὴ τοῦ τύπου καὶ τοῦ ἄμβωνος. Τὴ καθ' ἡμᾶς, χαί-
ρομεν ὅτι ἀνὴρ, ὅποιος ὁ Δουξ Οὐέλλινγκτὼν, εἰς τῶν με-
γίστων στρατηγῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος, ὅστις πολλαχοῦ
ὠδήγησε μεγάλα καὶ νικηφόρα στρατεύματα, ἐξέφρασε
τὴν ἐλπίδα ὅτι οὐδέποτε πλέον θέλει ἀκούσθαι ἐορτασμὸν
τινα τῶν τεχνῶν τοῦ πολέμου. Μετὰ τοῦ πλῆθους δὲ

τῆς οὐρανόου στρατιᾶς κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος
ἡμῶν ἠθέλομεν εἰπεῖ, Δόξα ἐν ὕψιστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ
γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία!

ΑΙ ΠΡΟΙΚΕΣ.

Εἰς τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ κόσμου, οἱ γονεῖς δὲν ἔδιδον
προίκα εἰς τὰς κόρας, ἀλλ' οἱ ἄνδρες, οἱ μέλλοντες νὰ νυμ-
φευθῶσιν, ἔδιδον χαρίσματα εἰς τοὺς συγγενεῖς τῆς νύμφης,
καὶ ταῦτα ἀνόμαζον τότε προίκα. Ὁ Ἰακώβ ὑπῆρξε
ἐπτά χρόνους διὰ τὴν ἀποκτήσιν τὴν Λείαν, καὶ ἄλλους τό-
σους διὰ τὴν πολυπόθητον Ραχὴλ. Ὅτι ὁ Συχὲμ συνέ-
λαβεν ἔρωτα πρὸς τὴν Δείαν, εἶπε πρὸς τὸν πατέρα καὶ
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς, «Εὐρίοιμι χάριν ἐναντίον ἡμῶν, καὶ
ἔ ἐὰν εἴπητε, δώσωμεν» πληθύνατε τὴν φερνὴν σοῦδρα,
καὶ δώσω καθότι ἂν εἴπατέ μοι, καὶ δώσετέ μοι τὴν παῖδα
ταύτην εἰς γυναῖκα.» Εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι αἱ ἀρχαῖοί-
τατοι τῶν Ἑλλήνων δὲν ἦσαν πεπολιτισμένοι, ἀναφέρει ὁ
Ἀριστοτέλης τὴν παρ' αὐτοῖς συνήθειαν τοῦ ἀγοράζειν τὰς
συζύγους των. Ἀλλ' ὅσον ἡ βαρβαρότης ὠλεόστανε, καὶ
ἡ εὐγένεια τῶν ἡθῶν ἐπεκράτει, τόσον παρήκμαζε τὸ ἔθι-
μον τοῦτο· καὶ τέλος, ὑπερίσχυσε τὸ ἐναντίον· διότι ἡ Μή-
δεια, εἰς τὸν Εὐριπίδην, παραπονεῖται ὅτι αἱ γυναῖκες ἦσαν
αἱ ἀθλιόταται ὧν τῶν λογικῶν πλασμάτων, καθὼ ἡναγ-
κασμένοι ν' ἀγοράζωσι τοὺς δεσπότης αὐτῶν, καὶ εἰς τιμὴν
ἀκριβοτάτην. Ὁ Λυκούργος, φοβούμενος ὅτι οἱ προίκα
λαμβάνοντες σύζυγοι ἤθελον γυναικοκρατεῖσθαι, καὶ θέλων
προσέτι νὰ ἐκλέγῃσι τὰς συμβίβας αὐτῶν οἱ ἄνδρες χάριν
προσωπικῶν ἀρετῶν, καὶ οὐχὶ ἀπὸ αἰσχροκέρδειας, φερό-
μενος ἐνταυτῷ καὶ ἀπὸ συμπάθειαν πρὸς τὰς πτωχὰς κόρας,
αἵτινες δι' ἑλλειψίν προικὸς ἤθελον μένειν ἄγαμοι, ἐξέρι-
σεν ἀπὸ τὴν Σπάρτην ὅλως διόλου τὴν προικοδοτήσιν. Τὴν
σήμερον βάρβαροι τινὲς ἔχουν ἀκόμη τὴν συνήθειαν τοῦ
ἀγοράζειν τὰς γυναῖκας· καὶ εἰς τινα δὲ πεπολιτισμένα
ἔθνη δὲν ἐξέλειπεν ἀκόμη τὸ ἀπρεπὲς ἔθιμον τοῦ ν' ἀγοράζω-
σιν αἱ ταλαίπωροι γυναῖκες τοὺς δεσπότης αὐτῶν ἄνδρας!

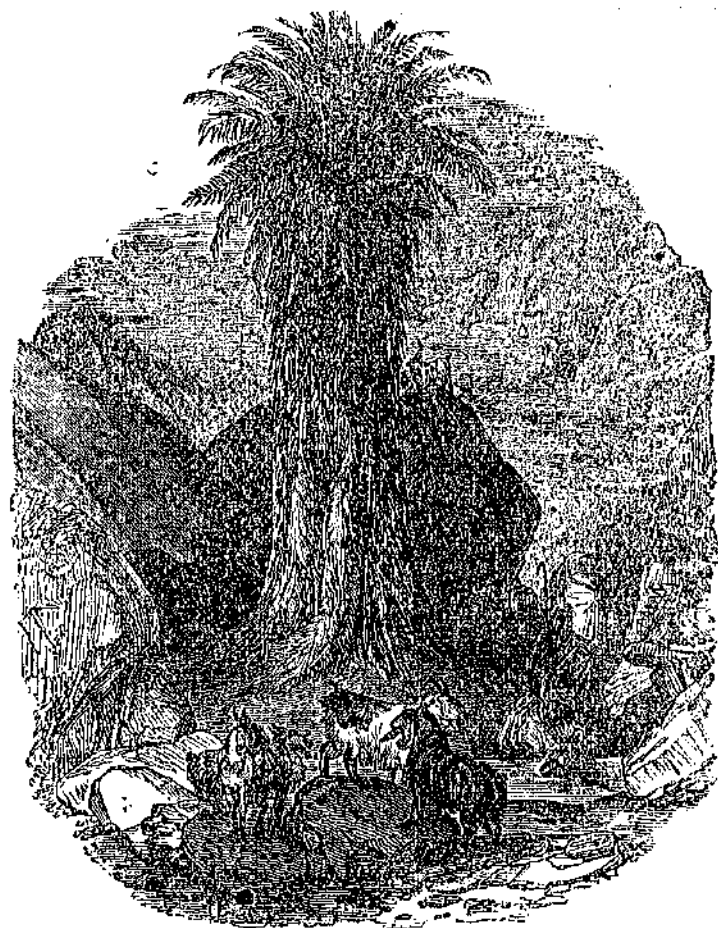
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΑΛΙΕΙΣ.

Ὁ ΚΥΡΙΟΣ ἡμῶν εὐρῃκε τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καταγινομέ-
νους εἰς διόρθωσιν τῶν δικτύων των, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, «Δεῦτε
ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλῖεις ἀνθρώπων.» Ἐκ τούτου
ἐμποροῦν νὰ μάθωσιν ἀξιολογὸν μάθημα οἱ κήρυκες τοῦ Εὐαγγε-
λίου. Πάντοτε ὀφείλουσι νὰ ἐνασχολῶνται. Ὁ ἁλῖς καταγι-
νεται μετ' ἐπιμελείας εἴτε εἰς τὴν ῥίπτειν τὸ δίκτυον αὐτοῦ εἰς τὴν
θάλασσαν δι' ἄγαν ἰσχύον, εἴτε εἰς τὸ διορθῶναι καὶ ἐτοιμάζειν
αὐτὸ πρὸς χρῆσιν. Δὲν ἐμπορεῖ πάντοτε νὰ ῥίπτῃ αὐτὸ εἰς τὴν
θάλασσαν, καθότι πολλὰκις χρειάζεται διορθῶσιν. Ἐκαστὸς ὁ
Χριστιανὸς ἱεροκέρυξ δὲν ἐμπορεῖ πάντοτε νὰ ἐνασχολῇται εἰς τὸ
κήρυγμα· πρέπει νὰ ἔχῃ καιρὸν δι' ἀνάγνωσιν καὶ μελέτην καὶ
πρὸς σύνθεσιν τῶν λόγων του, οἵτινες εἶναι τὸ δίκτυον αὐτοῦ. Ὁ
Κύριος ἡμῶν δὲν ἐπέπληξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ὡς ἀνηρῶς, διότι
εὐρῃκεν αὐτοὺς διορθῶντας τὰ δίκτυά των, καὶ μὴ ἁλιεύοντας.
Μικρότερος ὁ Χριστιανὸς ἁλῖς, ὅστις πάντοτε ἐνασχολεῖται, εἴτε
εἰς τὸ ἁλιεύειν, εἴτε εἰς τὸ διορθῶναι τὸ δίκτυον αὐτοῦ.

Ο ΦΟΙΝΙΞ.

ΥΠΑΡΧΟΥΣΙ φυτὰ τινα ἡ δένδρα, παρέχοντα εἰς
τοὺς κατοίκους τῶν χωρῶν ὅπου γεννιῶνται τὴν κυ-
ριωτέραν τροφήν· ἐκ τούτων εἶναι καὶ ὁ φοῖνιξ, το-
ποθεσίαν ἔχων τόσον ἰδιαιτέραν, ὥστε οὐδὲ μὲ τῶν
εὐκρατῶν, οὐδὲ μὲ τῶν τροπικῶν κλιμάτων τὰς ὁπώ-
ρας ἤθελεν εἶσθαι ὁρθὸν νὰ συγκαταταχθῇ. Κατέ-
χει διάμεσόν τινα τόπον, καὶ πλεονάζει μάλιστα εἰς
τὰς χώρας, ὅπου ἄλλοι βρώσιμοι καρποὶ εἶναι σπα-
νιώτατοι.

Εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ
μέχρι τῶν συνόρων τῆς Περσίας, σχεδὸν ἀνευ δια-
κοπῆς, εὐμεγέθους τις ἐρημος, περὶ τὰς τέσσαρας
χιλιάδας μιλίων μακρὰ· ἐπὶ τῶν κρασπέδων τῆς
ἐρήμου ταύτης, διὰ τὴν ἀνυμνηροτάτην φύσιν τοῦ
χώματος, καὶ διὰ τὸ ἀνυδρον τῆς ἀτμοσφαίρας, δὲν
γίνονται ποσῶς τὰ δημητριακὰ εἶδη. Τὰ παράλια
μὲν, αἱ ὄχθαι τῶν ποταμῶν, καὶ πᾶν ἄλλο μέρος
ἐν ᾧ εὐρίσκεται ὑγρασία τις, εἶναι γονιμώτατα· καί-
τοι δὲ ὀλίως καλλιεργούμενα, παράγουσι τὰ πλέον
ἀφθονα γεννήματα καὶ τοὺς ἐκλεκτοτέρους καρπούς.
Ἀλλὰ καθ' ὅλον τὸ κρᾶσπεδον τῆς ἐρήμου, καὶ εἰς
τὰς μικροτέρας ἀλύσεις, ἡ νησούδρια, αἵτινες τῇδε
κάκεισε στίβουσι τὸ πρόσωπον τῆς ἀμμουδούς αὐτῆς
χώρας, ὁ φοῖνιξ εἶναι τὸ μόνον δένδρον, ἀφ' οὗ ὁ ἄν-
θρωπος δύναται νὰ τραφῇ. Ὑπεράνω τῶν ἐκεῖ ὀλί-
γων καὶ χαμηλῶν φυτῶν, ὁ φοῖνιξ ἀνυψοῖται τὸ στέ-
λεχος καὶ ἐξαπλώνει τὰ φύλλα του, ὡς μόνος βασι-
λεὺς τοῦ φυτικοῦ συστήματος τῆς διώσεως ἐκείνης
γῆς. Εὐρίσκεται δὲ τόσον ἀφθόνως, καὶ τόσον ἁμι-
κτος μὲ πᾶν ἄλλο φυτὸν ἄξιον τῆς ὀνομασίας δέν-
δρου, εἰς ὅλον τὸ μεταξύ τῶν Πολιτειῶν τῆς Παρ-
θίας καὶ τῆς ἐρήμου διάστημα, ὥστε ἡ χώρα αὕτη
καλεῖται ἡ Γῆ τῶν Φοινίκων—ἐπὶ τῆς ἐσχάτης πε-
διάδος, τῆς μὲ τὴν ἐρημον συνορευούσης, τὰ μόνον
εὐφρόσυνα εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἀντικείμενα ἐν τῷ μέσῳ
τῆς μονοτονου θέας εἶναι ὁ φοῖνιξ καὶ ἡ τοῦ Ἀραβίου
σκηνή. Τὸ αὐτὸ δένδρον συνοδεύει τὸ κρᾶσπεδον
τῆς ἐρήμου καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς καμπὰς, εἰς τὴν
Τρίπολιν, εἰς τὴν Πάριαν, ἐπὶ τῆς κοιλάδος τοῦ Νεί-
λου, εἰς τὸ ἀρκτῶν μέρος τῆς Ἀραβίας, καὶ εἰς τὸ
νοτιοανατολικὸν τῆς Ἰουρκίας. Τὸ στέλεχος αὐτοῦ
ἀνυψόντων, καὶ ῥίπτων τὴν πλατεῖαν καὶ ὠραίαν σκιάν
του ὅπου ἄλλο τι δὲν ὑπάρχει νὰ σκεπασθῇ ἀπὸ τὰς
καυστηρὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου, χαίρεται αἱ ὁ φοῖνιξ
μετὰ πλειοτέρας ἡδονῆς ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ πλα-
νυμένου παρὰ μ' ὅσῃν ἄλλο δένδρον οἰονόηποτε
εἰς οἰανόηποτε ἄλλην θέσιν. Ἀλλὰ δὲν εἶναι διὰ
τὴν σκιάν ἢ καὶ διὰ τὸν καρπὸν αὐτοῦ μόνον τόσον
ἐπιθυμητὸς ὁ φοῖνιξ εἰς τὴν χώραν ταύτην· διότι

Ἄγριος φοῖνιξ, ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ.

ὅπου μικρὸν ἄλσος φοινίκων ἀντιπαραθέτει τὸ φαίδρον αὐτοῦ πράσινον εἰς τὴν περίεξ κοκκινόχροον ἐρημίαν, ὃ περιηγητὴς ἐμπορεῖ ἐν γένει μετὰ βεβαιότητος νὰ ἐλπίζῃ ὅτι θέλει εὐρεῖ πηγὴν δροσερῶν ὑδάτων.

Ὁ φοῖνιξ εἶναι μεγαλοπρεπὲς καὶ περικαλλὲς δένδρον. Ὁ κορμὸς αὐτοῦ ἀνυψοῦται πεντήκοντα ἢ ἐξήκοντα πόδας ἐν σχήματι κυλινδρικής στήλης, ἀνευ κλάδου ἢ διαιρέσεως, καὶ ἰσοπυχῆς καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ μῆκος. Φθάσας εἰς τὸ εἰρημένον ὕψος, ἔχει διάμετρον ἐνὸς ποδὸς ἕως δεκαοκτὼ δακτύλων. Ἐκ τῆς κορυφῆς δὲ τοῦ ὑψηλοῦ τούτου κορμοῦ ἀναβλάσκει μεγαλοπρεπὲς στέμμα ἐκ φύλλων, χαριέντων ἐπίσης κατὰ τὴν μορφήν καὶ τὴν διάταξιν.

Οἱ κυριώτεροι μίσχοι τῶν φύλλων εἶναι ἀπὸ ὀκτὼ ἕως δέκα πόδας μακροί, στερεοί, στιλβόντες, καὶ ὀξυμένονοι· ἕκαστος δὲ περιλαμβάνει, κατὰ τὴν βᾶσιν αὐτοῦ, ἱκανὸν μέρος τοῦ στελέχους. Ἰσχυρὸν, ὁ κορμὸς τοῦ φοίνικος σύγκειται ἀπὸ τὰ λεῖψανα φύλλων, αἱ ἄκραι τῶν ὁποίων ἐξέχουσι μὲν εὐθὺς ὑπὸ τὸ στέμμα ἢ τὴν κορυφήν, γίνονται δ' ἀφανέ-

στεραι πρὸς τὴν ῥίζαν τοῦ δένδρου. Οἱ πυθμένες τῶν φύλλων εἶναι περιτετυλιγμένοι εἰς μεμβρανώδεις θήκας, ἢ κρασπεδιώμενοι μετὰ ἀδροτάτην ἰνώδη ὕλην. Τὰ φύλλα ταῦτα εἶναι ἑκατέρωπτερα, ἥτοι ἕκαστον φύλλον συνίσταται ἐκ πολυακρίθμων μακρῶν, στενῶν φυλλιδίων, ζωηροῦ πρασίνου χρώματος, ἐναλλάξ τεταγμένων ἑκατέρωθεν. Πλησίον τῆς βάσεως τοῦ φύλλου τὰ φυλλίδια ταῦτα ἔχουσι πολλάκις τριῶν ποδῶν μῆκος· ἀλλ' ἀκόμη καὶ τότε οὐδ' ἐνὸς δακτύλου ἔχουσι πλάτος, οὐδ' ἀνοίγουν ἐπίπεδα, ἀλλὰ μένουσι μετὰ ῥάχιν ἐν τῷ μέσῳ, κατὰ τι ὅμοια μετὰ τὴν τρόπιν λέμβου. Νεαρὰ ὄντα τὰ φύλλα, εἶναι συνεστραμμένα καὶ ἐσκεπασμένα μετὰ χαλαρὰς ἴνας, αἵτινες ἀνοίγουσι καὶ διαλύονται, ὥσον ἐκτείνεται τὸ φύλλον. Τὸ νεαρὸν φυλλίδιον ἔχει προσέτι ὡς ὅπλον εἰς τὴν ἄκραν σκληρὰν μέλαιναν ἀκανθάν. Τὰ φοινικόφυλλα εἶναι δυνατώτερα καὶ ἀδρότερα τῶν φύλλων ὁποιοῦδήποτε ἄλλου δένδρου.

Τὰ ἄνθη ἐξέρχονται βοτρυδὸν ἀπὸ μεταξὺ τῶν φύλλων· κατὰ πρῶτον εἶναι περιεχλεισμένα εἰς σπάθην, ἥτοι θήκην, ἥτις ἀνοίγει ὥστε αὐτὰ νὰ ἔκτα-

θῶσιν, ἔπειτα δὲ συστέλλεται καὶ μακραινεται. Ὁ φοῖνιξ εἶναι δένδρον διοίκιον, τούτεστιν ἔχει τὰ ἄρρενα ἄνθη ἐν ἐνὶ φυτῷ, καὶ τὰ θήλεα, ἢ καρποφόρα, ἐν ἄλλῳ. Τὰ ἄρρενα ἄνθη εἶναι πολὺ μεγαλῆτερα τῶν θηλέων· ταῦτα δὲ, ἀντὶ νὰ ἔχωσι στήμονας εἰς τὰ κέντρα τῶν, ἔχουσι τὰ στοιχεῖα τῶν φοινικοβαλάνων, ἰσομεγέθη περίπου μετὰ μικρὰ πλάτα.

Τὸ διττὸν γένος τῶν φοινίκων ἦτον ἐγνωσμένον καὶ εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους, καθότι ἀναφέρουν αὐτὸ ἅπαντες οἱ τὸ δένδρον περιγράφαντες παλαιοὶ συγγραφεῖς. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὑπάρχει διαφορὰ εἰς τὴν γονιμοποίησιν τοῦ ἀγρίου φοίνικος καὶ τοῦ ἡμέρου. Οἱ μὲν ἄγριοι φοίνικες ἐγγέουν αὐτοὶ εἰς ἑαυτοὺς τὴν γονιμοποιὸν κόνιν· οἱ δὲ ἡμεροὶ ἀπαιτοῦσι τὴν βοήθειαν τῆς τέχνης. Εἰς πᾶν ἄλσος ἡμέρων φοινίκων, ὁ καλλιεργητὴς συνάγει τὰ ἄνθη τοῦ ἄρρενος φοίνικος, καὶ ἀναβάς μετ' αὐτῶν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ θήλεος, διασκορπίζει τὴν γύριν ἢ γονιμοποιὸν κόνιν ἐπὶ τὰ φύματα τῶν φοινικοβαλάνων. Τόσον οὐσιώδης εἶναι ἡ πράξις αὕτη, ὥστε, ἂν δὲν ἐκτελεσθῇ, καρποφορία δὲν γίνεται, ἀκόμη καὶ ὅπου εἰς τὸ αὐτὸ ἄλσος συμφύονται τὰ ἄρρενα καὶ τὰ θήλεα δένδρα. Παράδειγμα τούτου αξιοσημειωτον διηγείται ὁ Daille εἰς τὴν Αἰγυπτιακὴν αὐτοῦ Ἀνθολογίαν. Οἱ φοῖνιες εἰς τὰ περίχωρα τοῦ Καίρου δὲν ἑκαρποφόρησαν τὸ 1800. Ἐπειδὴ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἔκρος ἐμάχοντο εἰς πᾶν μέρος τοῦ τόπου τὰ Γαλλικὰ καὶ Τουρκικὰ στρατεύματα, πᾶσα γεωπονία εἶχεν ἐμποδισθῇ, καὶ, σὺν ταῖς λοιπαῖς, ἢ τοῦ φοίνικος γονιμοποιήσις. Μολονότι τὰ ἄνθη προέκυψαν κατὰ τὸ σῶνθος εἰς τὰ θήλεα δένδρα, οὐδὲν ὅμως ἐξ αὐτῶν ὠρίμασεν εἰς βρωσίμους ὅπως. Ἡ γύρις τῶν ἄρρενων φοινίκων διεσκορπίσθη ἀπανταχοῦ τῆς χώρας ὑπὸ τῶν ἀνέμων· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἦτον ἀρκετὰ δαψιλῆς, ὥστε νὰ φθάσῃ τὰ ἐπὶ τῶν θηλέων φύματα καὶ νὰ γονιμοποιήσῃ αὐτὰ, προῆλθεν ἐκ τούτου γενικὴ σχεδὸν ἀστοχία. Διηγείται ἄλλος συγγραφεὺς, ὁ Michaux, ὅτι οἱ ἄρρενες φοίνικες ὀλοκλήρου ἐπαρχίας ἐφθάρησαν ποτὲ ὑπὸ τῆς βαρβάρου κακίας ἐχθρικοῦ στρατεύματος· ἀλλ' οἱ κάτοικοι, προφοβηθέντες τούτο, εἶχον συνάξει καὶ διατηρήσει τὴν γύριν εἰς ἀγγεῖα κατάκλειστα, καὶ μετὰ αὐτὴν ἐποίησαν ἔγκυα τὰ θήλεα ἄνθη, ἀφοῦ ὁ ἐχθρὸς ἀπεδιώχθη. Λέγεται δὲ ὅτι ἡ γύρις διετήρησεν οὕτω τὰς δυνάμεις αὐτῆς δεκαεννέα ἔτη.

Μετὰ τέσσαρας ἢ πέντε μῆνας ἀφοῦ ἐκτελεσθῇ ἡ πράξις τῆς γονιμοποιήσεως, οἱ φοίνικες ἀρχίζουν νὰ φουσκώνουσιν· ἀφοῦ δ' αὐξήσωσιν ἐντελῶς, δένονται μετ' ἐπιμελείας εἰς τὴν βᾶσιν τῶν φύλλων, ὥστε νὰ μὴ δαίρωνται ἢ καὶ συντρίβωνται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Ἄν ὁ σκοπὸς ᾗ νὰ φυλαχθῶσι, συνάγονται ὀλίγον

τι πρὶν ὠριμάσασθιν· ἀλλ' ὅταν θέλῃ τις νὰ φάγῃ αὐτοὺς νωπούς, ἀφίνονται νὰ ὠριμάσων ἐντελῶς, καὶ τότε εἶναι δροσερὸς καρπὸς καὶ ἡδονικώτατος. Ἀδύνατον ὅμως εἶναι νὰ φυλαχθῶσι πολὺν καιρὸν ἢ νὰ μετακομισθῶσι μακρὰν οἱ ὠριμοὶ φοίνικες, χωρὶς νὰ ὀξυνίσωσι· καὶ διὰ τοῦτο οἱ θέλοντες ν' ἀποταμιεύσωσιν ἢ νὰ μεταφέρωσιν αὐτοὺς εἰς μακρὴν ἀγορὰν, τοὺς ξηραίνουν εἰς τὸν ἥλιον ἐπὶ ψαθῶν. Οἱ φοίνικες οἱ στελλόμενοι πρὸς ἡμᾶς καὶ εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης εἶναι εἰς τοιαύτην κατάστασιν πολλάκις δὲ οἱ ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδοιποροῦντες φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν σακκίον ἀπὸ ξηροῦς φοίνικας, ὡς τὴν μόνην ἢ τὴν κυριωτέραν τροφήν τῶν ἐν διαστάματι ὁδοιποριῶν πολλῶν ἑκατοντάδων μιλίων. Εἰς τινα μέρη οἱ ἐκ τῶν καλλιεργημένων δένδρων πίπτοντες φοίνικες ἀφίνονται ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς ἀνάψαιν τοῦ ὁδοιπόρου.

Εἰς τὴν Χεδιάζ, καὶ εἰς τὰς πλείστας τῶν φοινικοτρόφων χωρῶν, ἡ σὺναξις τῶν φοινίκων περιμένεται μετὰ τοσαύτην προθυμίαν, καὶ συνοδεύεται μετὰ τοσαύτην χαρὰν, μ' ὅσην ὁ τρυγητὸς εἰς τὴν νότιον Εὐρώπην. Ὅπου δὲν γένωσιν οἱ καρποὶ, ἢ φθάρωσιν ὑπὸ τῶν ἀκαρίδιων, λύπη καὶ ἀθυμία κυριεύουσι τοὺς κατοίκους· διότι δὲν τρέφονται ἀπὸ τὰς νωπὰς μόνον ὀπώρας· ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς δέκα μῆνας, καθ' οὓς δὲν εὐρίσκονται ὠριμοὶ φοίνικες, ζῶσι τὸ κυριώτερον ἀπὸ φάρμακα τι φοινίκων, σκευαζόμενον διὰ τῆς ὀλίφως τῶν ὠρίμων ὀπωρῶν εἰς μεγάλα κάνιστρα. « Πόσα ἔχουν οἱ φοίνικες εἰς τὴν Μέλκκην ἢ τὴν Μεδίναν ; » εἶναι ἡ πρώτη ἐρώτησις τοῦ Βεδουίνου εἰς τὸν καθ' ὃδον συναπαντώμενον.

Τὴν πολυχρησίαν τοῦ φοίνικος ἀναφέρει ὁ Στράβων ὡς ἐπομένως· « Καὶ γὰρ ἄρτος, καὶ οἶνος, καὶ ὄξος, καὶ μέλι, καὶ ἄλφιτα, τὰ τε πλεκτὰ παντοῖα ἐκ τοῦ φοίνικος· τοῖς δὲ πυρῆσιν ἀντ' ἀνθρώπων οἱ χαλκεῖς χροῖνται· βρεγόμενοι δὲ τοῖς σιτιζομένοις εἰς τροφήν εἰσι βουεῖ καὶ προβάτοις. Φασὶ δ' εἶναι καὶ Περσικὴν ὥδην, ἐν ἣ τὰς ὠφελείας τοῦ φοίνικος τριακοσίας καὶ ἐξήκοντα διαριθμοῦνται. » Ἰσχυρὸν μάλιστα ὑπάρχει μέρος τοῦ δένδρου, μὴ χρησιμεῖον εἰς τὸν ἀνθρώπου ἢ οὕτως ἢ ἄλλῃως. Ὅταν ὁ καρπὸς ἐντελῶς ὠριμάσῃ, πιεζόμενος δυνατὰ, παρέχει ἡδὺ τι σιραιόπιον, δι' οὗ σκευάζονται γλυκύσματα ἐκ τῶν φοινικοβαλάνων καὶ ἄλλων ὀπωρῶν. Οἱ πυρῆνες καὶ ἄλλα τινα μέρη τοῦ δένδρου μαλακόνονται διὰ τῆς βράσεως, καὶ τρώγονται ὑπὸ τῶν ζώων. Πνεῦμά τι ἀριστον κατασκευάζεται ἐκ τῶν φοινικοβαλάνων, καὶ πίνεται ἀκωλύτως ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν. Ὁ οἶνος προσέτι ὁ ἐκ τοῦ φοίνικος δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ Κορανίου· εἶναι δ' αὐτοῦ ὁ ὁπὸς ἢ ὁ χυμὸς τοῦ δένδρου, καὶ διὰ ν' ἀποκτηθῇ,

ἐξ ἀνάγκης φθείρεται τὸ δένδρον, ὥστε ἐκλέγονται πρὸς τοῦτο οἱ ἀκαρποὶ φοίνικες. Τῶν τοιούτων ἀποκόπτεται τὸ στέμμα, ἐπομένως σκάπτεται κοιλωμά τι ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ στελέχους· ὁ χυμὸς δὲ ἀναβαίνει στραγγίλλει εἰς τὸ κοιλίωμα τοῦτο πρὸς δύο περιποῦν ἀκάδας τὴν ἡμέραν εἰς διάστημα δεκατεσσάρων ἢ δεκαπέντε ἡμερῶν, ἔπειτα βαθμυδὸν ἐλαττωταί, καὶ μετὰ ἐξ ἑβδομάδας ἡ δύο μῆνας παύει ὅλως διόλου, καὶ τὸ δένδρον, ξηρανθὲν ἤδη παντάπασιν κατὰ συνέπειαν τοῦ γενομένου, κόπτεται διὰ τὸ πῦρ ἢ δι' ἄλλας χρείας. Τὸ λεγόμενον λάχανον τοῦ φοίνικος εἶναι κωνικὸν σύμπλεγμα εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἐκ φύλλων στελέματος, καὶ συνίσταται ἀπὸ τὰ μέλλοντα φύλλα εἰς τὴν μὴ ἀνεπτυγμένην αὐτῶν κατάστασιν. Τὸ ἔσθωθεν μέρος τοῦ λάχανου τοῦτου ὁμοιάζει κατὰ τὴν γεῦσιν μὲ νωπὸν κάστανον· ἀλλ' ὡς ὁ ὅπως τοῦ φοίνικος, ἀποκόπτεται μόνον διὰ τῆς φθορᾶς τοῦ δένδρου, ὅθεν καὶ δὲν λαμβάνεται εἰμὴ ἐκ τῶν ὅσα κόπτονται χάριν τοῦ ὅπου ἢ χυμοῦ.

Τὰ ἰνώδη μέρη τοῦ φοίνικος κατασκευάζονται εἰς σχοινία, κάνιστρα, ψάθας, καὶ ἄλλα διάφορα οἰκιακά σκεύη· ὡσαύτως καὶ οἱ μίσχοι, ἀφ' ὧν ἔκαστων οἱ φοινικοβάλανοι. Τὰ σχοινία τῶν εἰς τὴν ἔρυθραν θάλασσαν ναυτιλλομένων πλοίων γίνονται σχεδὸν ὅλως διόλου ἀπὸ τὸν ἐνδότερον ἰνώδη φλοιὸν τοῦ φοίνικος. Τὸ στέλεχος χρησιμεύει ἄριστα διὰ πασσάλους, κιγκλίδας, καὶ ἄλλα τοιαῦτα χονδροειδῆ· ἀλλ' οὐχὶ καὶ διὰ σανίδας, καθότι ἰνώδες ὅν εὐκόλως σχίζεται. Καὶ αὐτὰ τὰ φοινικόφυλλα χρησιμεύουσι παραπολύ· μακρότατα καὶ στενά, ὡς καὶ ἀδρότατα, κατασκευάζονται εἰς παχέα σχοινία, καλάθια, σάκκους, ῥιπίδια, σάρωθρα, κάνιστρα, καὶ ψάθας. Ὁ μίσχος τοῦ φύλλου, ὅστις συνιστᾷ μακρὰν καὶ δυνατὴν ὀξυμένην ῥάβδον ἢ βακτηρίαν, χρησιμεύει ὅχι ὀλιγώτερον. Ἐν Βαγδατίῳ κατασκευάζουν ἐξ αὐτοῦ παντὸς εἶδους οἰκιακά ἐπιπλα, κραββάτους, κλωβία, τραπέζας, καὶ καθέκλας. Αἱ κυκλοειδεῖς λέμβοι τοῦ Τίγρητος καὶ Εὐφράτου γίνονται ὅλως διόλου ἀπὸ τὸν μίσχον τοῦ φύλλου καὶ ἀπὸ τὰ φυλλίδια τοῦ φοίνικος, συμπλεκόμενα καὶ ἀκολουθῶς ἀλειφόμενα μὲ ἄσφαλτον.—Γνωστὸν εἶναι πρὸς τοῦτο, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Χριστιανοὶ μεταχειρίζονται τοὺς κλάδους τῶν φοινίκων ἢ τὰ βάρια εἰς θρησκευτικὰς τινας τελετάς· οἱ Εὐρωπαῖοι λαμβάνουν αὐτὰ ἐκ τινων φοινικίωνων ἐγγὺς τῶν παραλίων τοῦ Κόλπου τῆς Γενούας.

Ἡ καλλιέργεια τοῦ φοίνικος εἶναι πλείστου λόγου ἀξία εἰς τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀφρικῆς καὶ εἰς τὰ μεσημβρινοδυτικὰ μέρη τῆς Ἀσίας. Εἰς τὴν νοτιωτέραν Βαβυλῶν, εἰς μέγα μέρος τῆς Αἰγύπτου, εἰς τὰ ἀρχαιότερα πεδία τῆς Συρίας, καὶ εἰς τὴν

Ἀραβίαν, εἶναι σχεδὸν τὸ μόνον τῆς καλλιέργειας ὑποκείμενον. Εἰς τὰς κοιλάδας τῆς Χεδιάζ εὐρίσκονται ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν εἶδη φοινίκων, ἐξ ὧν ἕκαστον ἰδιάζει εἰς τινα περιοχὴν, καὶ ἔχει τὰς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ ἀρετάς. Οἱ φοίνικες μεταβαίνουν ἀπ' ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον εἰς τὴν σειρὰν τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἡ τιμὴ ἢ πληρονομήν εἰς τὸν πατέρα νυμφευμένης κόρης συνίσταται πολλάκις ἀπὸ φοινίκας.

Ἡ προτεταγμένη εἰκονογραφία παριστάνει ἄγριον φοίνικα, εὐρεθέντα ὑπὸ τῶν Κυρίων Leon καὶ Lathou εις τὸ Σιναιὸν ὄρος. Οὗτος φαίνεται ὁμοίος τῆς κομψότητος, ἥτις συνήθως ἀποδίδεται εἰς τοὺς φοίνικας, καὶ ἥτις κοινῶς νομίζεται ἰδιὸν αὐτῶν χαρακτηριστικόν, καίτοι ἀποτελεσμα τέχνης, — τῆς τέχνης τοῦ ἀποκόπτεται κατ' ἔτος τοὺς χαμηλοτέρους κλάδους, ἢ μᾶλλον τὰ φύλλα, ὅσον τὸ δένδρον ἀναβλαστάνει. Τούτου μὴ γινομένου, σχηματίζεται περιφραγμὰ τι ἀπὸ τοὺς φθίνοντας κλάδους, καὶ τὸ δένδρον ἔτι ἀνυψοῦται ἀπὸ τὸ μέσον τῶν ἰδίων αὐτοῦ λειψάνων. Παραμελούμενοι ὑπὸ τοῦ ἀγρίου Ἀραβος, ὅστις θεωρεῖ πᾶσαν καλλιέργειαν ὡς κατωτέραν τῆς ἑαυτοῦ ἀξιοπρεπείας, οἱ φοίνικες συγκροτοῦσι καποτε ἀδιαχώρητα δάση· ἀλλὰ συνεχέστερον μεμωμένος ὁ φοινὶς πλησίον πηγῆς τινός, ὡς εἰς τὴν εἰκονογραφίαν, ἵσταται φάρος εὐφρόσυνος εἰς τὸν ὅδοι- πόρον, ὑποσχόμενος καὶ ὕδωρ πρὸς σθέσιν τῆς δίψης του, καὶ τερπνὴν σκιάν πρὸς τὴν ποθυμένην ἀν- παυσιν.

ΧΑΛΚΑΝΘΙΝΟΣ ΠΟΤΑΜΟΣ*.

Εἰς τὰ περίε πάντες ἡφαιστίου εὐρίσκειται θεῖον κατὰ τὸ μέλλον καὶ ἤτονον· ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν νῆσον Ἰάβαν, πλησίον τῆς πρωτευούσης Βαβυλῆς, γνωρίζομεν ὅτι εὐρίσκειται θεϊκὸν ὀξὺ ἐν φυσικῇ καταστάσει. Αἱμὴν θεϊκοῦ ὀξέος κατέχει τὸν κρατῆρα ὀβεσμένου τινὸς ἡφαιστίου· ἀπὸ τὴν δεξιὰ μὲν δὲ ταύτην ῥέει μικρὸς τις ῥυαὶ κατὰ τῶν πλευρῶν τοῦ ὄρους, ὅστις κατ' ὄλην μὲν τὴν ξηρὰν ὥραν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπαρροφᾶται ὑπὸ τῆς διψασμένης γῆς· ἀλλ' ἀπὸ ἀρχίωσιν αἱ βροχαί, συμβάλλει μετ' ἄλλου τινὸς ποταμοῦ, καὶ προσδίδων ὅχι μόνον φθείρει τοὺς ἰγῆς, ἀλλὰ καὶ μαρτυρεῖ πᾶν ὅτι χλωρὸν ἦθελεν ἀπαντήσῃ.

*Ὅχι μόνον δὲν πρέπει νὰ γίνεσιν συνένοχος κακῶν πράξεων, ἀλλ' οὐτε νὰ τὰς ὑπερασπίζεσιν· διότι οἱ περισσώτεροι εἰς νομίζουσι ἱκανὸν νὰ πράξῃ τὸ ἐγκλημα, τοῦ ὁποῦ τὴν ἐκτέλεσιν βοηθεῖ ἢ δικαιοῦναι.

Ἡ ὑπόκρισις εἶναι σέβας τῆς κακίας πρὸς τὴν ἀρετὴν, εἶπαν τινες· ἀλλὰ καλύπτων τις τὴν κακίαν μὲ τὸν βδελυρὸν μανθῶνα τῆς ὑποκρίσεως, δὲν τιμᾷ οὐδὲν τὴν ἀρετὴν. Ὁ ὑποκριτὴς προσθέτει εἰς τὰ ἄλλα ἐλαττώματά του τὴν ἀπάτην καὶ τὴν ἀνυδρίαν. Ἀπελπισία ἀπὸ τοιούτων ἄνθρωπων.

* Χαλκάνθη λέγεται τὸ Ἰταλιστὶ Βιτρίολον, καὶ Τουρκιστὶ καραμπογιά· θεϊκὸν ὀξὺ εἶναι τὸ κοινῶς λεγόμενον βιτρούλαδον.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ.

Αἱ τριπλαῖ δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου — Οἰκτικὴ καὶ δημοσίᾳ ἀνατροφὴ — Ἡ ἀνάπτυξις τῶν τριπλῶν δυνάμεων τοῦ μαθητοῦ — Ἡ κατάλληλος ἐκπαίδευσις ἐκάστου.

Ἡ ΑΝΑΤΡΟΦΗ καὶ ἡ διδασκαλία ἔχουσιν ἀντικείμενον τὴν ἀνάπτυξιν τῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι δὲ αἱ δυνάμεις αὗται τριῶν εἰδῶν· ΦΥΣΙΚΑΙ, ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΑΙ ἢ ΛΟΓΙΚΑΙ, καὶ ΗΘΙΚΑΙ. Τὰς πρώτας ἔχει ὁ ἄνθρωπος κοινὰς μὲ τὰ ζῷα· αἱ δευτέραι ἀνήκουσιν εἰς τὴν ψυχὴν, εἰς τὴν αἴσθησιν καὶ ἀθάνατον ἐκείνην οὐσίαν, τὴν ἐμφυχόνουσαν τὸ ἀνθρώπινον σῶμα. Ἀλλ' ἡ ψυχὴ αὕτη, ἥτις διανοεῖται, σκέπτεται, καὶ ἐνεργεῖ, ἔχει καὶ θέλησιν αὐτοπροαίρετον· δι' αὐτῆς ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ διακρίνῃ καὶ νὰ ἐκλέγῃ τὸ καλὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ, τὸ δίκαιον ἀπὸ τοῦ ἀδίκου, καὶ δι' αὐτὴν καθίσταται ὑπεύθυνος τῶν πράξεων του ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Εἰς τοῦτο δὲ συνίσταται καὶ ἡ ἠθικὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τούτου πηγάζουν αἱ ἠθικαὶ αὐτοῦ δυνάμεις. Ἐπεὶ οὖν ἀρα, ὅτι ἡ ἀνατροφή εἶναι ὁρῶν καὶ χρήσιμος πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς κοινωνίας, ὅταν περιλαμβάνῃ τὴν τελείαν καὶ ἁρμονικὴν ἀνάπτυξιν ἐπίσης καὶ τῶν τριῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου.

Εἶναι δὲ διττὴ ἡ ἀνατροφή, οἰκιακὴ καὶ δημοσίᾳ· καὶ ἡ μὲν οἰκιακὴ γίνεται κατ' οἶκον ὑπὸ τῶν γονέων καὶ συγγενῶν· ἡ δὲ δημοσίᾳ, εἰς τὰ σχολεῖα. Ἡ πρώτη ἀρμόζει κυρίως εἰς τὰς κόρας καὶ εἰς τὰ νήπια, μέχρι τοῦ πέμπτου ἢ ἑκτοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των. Ἀλλ' αὕτη εἶναι περιορισμένη καὶ ἀτελής, διότι οἱ πολλοὶ τῶν γονέων δὲν ἔχουσι τὴν ἀπαιτουμένην παιδείαν αὐτῶν τοὺς τρόπους διὰ νὰ δώσωσι τὴν ἀναγκαίαν ἀνατροφήν εἰς τὰ τέκνα των, ἢ ἀφ' ἑαυτῶν, ἢ διὰ παιδαγωγῶν ἐπιτηδεύων. Μένει λοιπὸν ὡς τελειότερα καὶ ἐπωφελεστέρα ἡ δημοσίᾳ ἀνατροφή, ἡ εἰς τὰ σχολεῖα γινομένη. Ἀλλὰ διὰ νὰ ᾔται καὶ αὕτη τελεία καὶ τῶντι ὠφέλιμος, δὲν πρέπει νὰ περιορίζεται εἰς μόνον τὴν διδασκαλίαν, ἥτις εἶναι ἐν μέρος ἢ μέρος τῆς ἀνατροφῆς, ἀλλὰ νὰ περιλαμβάνῃ τὴν παίδευσιν ὅλην καὶ ὅλην. Ἐπομένως ὁ διδάσκαλος θέλει εἶσθαι, καὶ ἦτο καλῆτερον νὰ ὀνομάζεται, παιδαγωγός.

Ὁ παιδαγωγὸς ἐπιφορτίζεται τὰ ὑψηλότερα καὶ σημαντικώτατα χρεῖα τῆς κοινωνίας, παρὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ παρὰ τῶν γονέων ἐμπιστευόμενος. Λαμβάνει εἰς τὴν ἐξουσίαν του καὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν του νήπια, ἄρᾳ, ἀκακά, καὶ ἀπαλά, τὰ ὁποῖα αὐτὸς ἔχει νὰ πλάσῃ ὡς ζῦμνον, νὰ ἐντυπώσῃ εἰς τὸν νοῦν των ὁρᾶς ἰδέας περὶ πάντων, διευθετίζων τὰς ἐπιθυμίας των εἰς τὴν αἰσθησὶν καὶ θέλησιν τοῦ καλοῦ, καὶ διευθύνων τὰς ἐξείς των πρὸς πράξιν αὐτοῦ. Τοιοῦτοτρόπως ἐμποροῦν νὰ μορφωθῶσιν ἄνθρωποι κοινωνικοὶ, πολλοὶται φωτισμένοι, τίμιοι, χρηστοί, γινώσκοντες τὰ κοινωνικὰ των καθήκοντα καὶ δίκαια, φιλήσυχοι, καὶ φιλοτεχνικοὶ, ἐξέχοντες καὶ δυνάμει νὰ ἐργάζωνται πρὸς τὸ ἴδιον αὐτῶν συμφέρον καλῶς καὶ ἐντίμως,

καὶ νὰ συνεργῶσι κοινῶς πρὸς τὴν κοινὴν εὐτυχίαν τῆς πολιτείας.

Ὁ δημοδιδάσκαλος λοιπὸν, συναισθανόμενος τὸ ὅπου οὐκ ἀναδέχεται μέγα καὶ ἐντιμὸν ἔργον τοῦ δημοσίου παιδαγωγοῦ, χρεωστῇ νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ὅλην τὴν διδασκαλίαν ὅπως τῶν γνώσεων, ἀλλὰ τὴν ἀνατροφήν, δηλ. τὴν τελείαν καὶ ἰσὴν ἀνάπτυξιν τῶν τριπλῶν δυνάμεων τῶν μαθητῶν του· ἐπομένως τὸ ἔργον του πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ· Α'. τὴν σωματικὴν ἢ φυσικὴν ἀνατροφήν τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἥγουν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν σωματικῶν δυνάμεων καὶ τὴν ὑγίαν καὶ εὐρωστίαν τοῦ σώματος· Β'. τὴν ψυχικὴν ἀνατροφήν· αὕτη δὲ περιλαμβάνει· 1, τὴν λογικὴν ἢ διανοητικὴν ἀνατροφήν, ἥτις ἀποβλέπει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν διανοητικῶν δυνάμεων διὰ τῆς ἀποκτήσεως τῶν ὠφελίμων εἰς τὸν βίον γνώσεων, καὶ τὴν μόρφωσιν τῆς ὁρᾶς κρίσεως· 2, τὴν αἰσθηματικὴν ἀνατροφήν, ἥτις ἀναπτύσσει τὴν αἰσθησὶν τοῦ καλοῦ, τοῦ δικαίου, τοῦ ὁσίου· 3, τὴν ἠθικὴν, ἢ τὴν στηθικὴν ἀνατροφήν, ἥτις καταρτίζει τὰς κλίσεις καὶ ἐπιθυμίας, καὶ διευθετίζει τὴν θέλησιν.

Ταῦτα δὲ πρέπει νὰ ἐφαρμόζωνται καὶ εἰς τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν τῶν παιδῶν. Καὶ τῶν εἰς ἀνώτερα σχολεῖα μεταβαλλόντων ἡ ἀνατροφή πρέπει παραμοίως νὰ σκοπεύῃ τὴν σύγχρονον ἀνάπτυξιν τῶν τριπλῶν δυνάμεων· εἰς δὲ τὰ τῆς παιδείας μόνον πρέπει νὰ ἔχῃ διαφορὰν, ὥστε ἕκαστος τῶν διδασκομένων νὰ ἀποκτᾷ καὶ τὰς πρὸς τὴν σκοπὸν (ἴδιον ὡς πρὸς αὐτὸν) ἀναγκαίας γνώσεις. Ἀς ἐξηγηθῶμεν εὐκρινέστερα· ἕκαστη κοινωνία ἢ πολιτεία συγκροτεῖται ἀπὸ ἀνθρώπων διαφόρων τάξεων καὶ καταστάσεων, αἵτινες εἰς τὰς εὐνομούμενας πολιτείας συμποσούνται εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας. Ἡ δὲ κοινὴ εὐταξία, ἡ ἡσυχία, ἡ εὐπορία, καὶ ἡ μερικὴ εὐτυχία ἐκάστου, καθὼς καὶ ἡ κοινὴ πάσης κοινωνίας, κρέμονται ἀπὸ τὴν κοινὴν ἀνατροφήν ὅλων τῶν τάξεων τῆς κοινωνίας, καὶ ἀπὸ τὴν κατάλληλον ἐκπαίδευσιν ἐκάστου ἀτόμου αὐτῶν τῶν τάξεων πρὸς ἀπόκτησιν τῶν ἀναγκαίων ἰδίων εἰς ἐκάστην γνώσεων. Κατάλληλον δὲ παιδείαν λέγω ἐκείνην, δι' ἣς ἐκάστης τάξεως πολίτης ἀποκτᾷ τὰς γνώσεις τὰς ἀναγκαίας εἰς τὸ νὰ γνωρίξῃ καὶ νὰ ἐκτελῇ ὅλα τὰ καθήκοντά του, καὶ εἰς τὸ νὰ πορίζεται τὰ πρὸς συντήρησιν του μέσα, μετερχόμενος καλῶς καὶ ἐπωφελῶς εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν ἐν τι ἐπιειθέσῃ. Ἡ προπαιδεία, ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν μάθησιν τῶν κοινῶς ἀναγκαίων εἰς ὅλους γνώσεων, δύναται σχεδὸν νὰ ᾔται καὶ ἡ αὐτὴ δι' ὅλους· ἅμα δὲ ἀρχίσῃ ἡ μετὰ τὰς προπαιδευτικὰς γνώσεις λοιπὴ σειρὰ, δὲν δύναται νὰ ᾔται ἡ αὐτὴ δι' ὅλους, ἀλλὰ διαφορὰς πρὸς τὸν σκοπὸν ἐκάστης τάξεως τῶν ἐκπαιδευομένων ἀρμοζομένη. Ἄν ὁ μέλλων νὰ γένῃ γεωργὸς ἢ τεχνίτης ἀρχίσῃ νὰ σπουδάζῃ εἰς τὰ Ἑλληνικά, φέρ' εἰπεῖν, σχολεῖα τὰς αὐτὰς ἐξίσου γνώσεις, τὰς ὁποίας καὶ ὁ μέλλων νὰ γένῃ λατρός, ἢ νομικός, καταδαπανᾷ ὁ πρῶτος μεταίτιος τὸν καιρὸν του διὰ νὰ μάθῃ ὅσα μετ' ὀλίγον, θέλει λη-

σμονήσιν ὡς ἄχρηστα εἰς τὴν μέλλουσαν τέχνην του. Τοιαύτη βέβαια διδασκαλία, γινόμενη ἀσκόπως, καταντᾷ καὶ ἀνωφελής· εἰς τινὰς δὲ περιπτώσεις καὶ ἐπιζητήσιος εἰς τὴν κοινωνίαν· διότι, ἂν ὁ ἀσκόπως ἐκπαιδευόμενος καὶ φθάσας εἰς ἡλικίαν καὶ εἰς ἕνα τινὰ βᾶθμὸν γνώσεων, δὲν ἔχῃ τοὺς τρόπους νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν σπουδὴν, ἕως ν' ἀποκτήσῃ τὰς γνώσεις τὰς ἀναγκαῖας εἰς τὸ νὰ ἐναγκαλισθῇ ἐν τῇ ἐπιτήδευσιν ἐκ τῶν ἀνωτέρων καὶ ὑψηλῶν τῆς κοινωνίας, ὁ τοιοῦτος, ὡς μὴ μαδῶν ἐν καιρῷ καὶ μὴ δυνάμενος νὰ μετέλθῃ μηδὲ κάμνῃ τέχνην, ἅμα ἀνδρωθῇ, τρέπεται ἐξ ἀνάγκης εἰς ἀκηρίαν, εἰς πολυπραγμοσύνας καὶ ραδιουργίας, γινόμενος βάρος τῆς κοινωνίας, εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς ὁποίας δὲν ἔχει τίποτε νὰ συνεισφέρῃ ἐκ τῆς ἐργασίας του· ἀλλὰ μάλιστα ἀπὸ τὴν ἐργασίαν τῶν ἄλλων ἀπαιτεῖ αὐτὸς ν' ἀπολαμβάνῃ ἔτοιμα. Τοιαύτη παιδεία ἀσκόπος γεννᾷ τοὺς οἰηματίας ἢ ἡμιμαθείς, οἵτινες ἕως τέλους καταντῶσι δυστυχεῖς, ἢ μάλιστα τρομερὰ τῆς ἀνθρωπότητος μὲ τὰς κακίας των.

Τὴν κατέλληλον ἐκπαιδεύειν εὐρόντες οἱ φωτισμένοι λαοὶ ὡς μόνον μέσον καὶ πηγὴν εὐτυχίας, διακρίνουσι καὶ αὐτὰ τὰ προπαιδευτικὰ σχολεῖα εἰς δύο βᾶθμούς. Εἰς ἕκαστον δ' ἐξ αὐτῶν οἱ μαθητευόμενοι, ἀφ' οὗ διδάσκονται τὰς κοινὰς εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων προκαταρκτικὰς γνώσεις, μανθάνουσιν ἰδίως καὶ τὰς εἰδικὰς, ἐκείνας δηλ. αἵτινες εἶναι χρήσιμοι εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν τάξιν καὶ εἰς ὅ,τι μέλλουν νὰ ἐναγκαλισθῶσιν ἐπάγγελμα.

[Ἐκ τοῦ Παιδαγωγοῦ.]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ.

ΔΙΑ τί ἐπλάσθησαν οἱ ἄγγελοι, καὶ εἰς τί χρησιμεύουσι; Κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, "Πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν"· τοῦτέστι καταγίνονται εἰς ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ, ἀφορῶσαν τοὺς κληρονόμους τῆς σωτηρίας. Καὶ σημειώτερον ὅτι ὅχι ὀλίγοι τινὲς μόνον, ἀλλὰ πάντες ἐνασχολοῦνται τοιοῦτοτρόπως. Ὁ Θεὸς εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὸ ἰδιαίτερον τοῦτο ἔργον, ὅτε ἐδημιούργησεν αὐτούς. Πρὸ τῆς γεννήσεως βασιλοπαίδος προβλέπονται τροφὸι καὶ θεράποντες· ὡσαύτως πρὸ τῆς ὑπάρξεως τῶν ἀνθρώπων διωρίσθησαν οἱ ἄγγελοι ὡς πνεύματα λειτουργικὰ διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν.

Θεωρούμενος οὕτω πῶς ὁ Χριστιανὸς, πόσον φαίνεται δεδωσμένος! Τὸν ἀληθῆ Χριστιανὸν, ὅστις ἀγαπᾷ τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ συμμορφῶνται τὰ αἰσθήματα καὶ τὴν διαγωγήν αὐτοῦ μὲ τὰς ἱερὰς παραγγελίας τοῦ Εὐαγγελίου, τὸν τοιοῦτον, ὡς κληρονόμον τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἄγγελοι διακονοῦσιν. Ὅποιαδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ ἔσσις αὐτοῦ ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ, εἴτε Λάζαρος εἶναι λιμοκτονούμενος παρὰ τὴν πύλιν τοῦ πλουτοῦ, εἴτε ἄγιος προφήτης, εἴτε ἀπόστολος Παῦλος, ἄγγελοι ἀποστέλλονται εἰς διακονίαν αὐτοῦ. Πολλάκις ὁ εὐσεβὴς

Χριστιανὸς περιφρονεῖται ὑπὸ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ὁ Θεὸς φροντίζει ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ διατάσσει ἄγγελους νὰ τὸν ὑπηρετῶσι.

Ὁ ἀπόστολος Ἰωάννης λέγει ἐν τῇ Ἀποκαλύψει, "Καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ εἶβλεφα, ἔπεισον προσκυνῆσαι ἐμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα· καὶ λέγει μοι, "Ὅρα μὴ· σύνδουλός σου γάρ εἰμι, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου"· ΤΩ ΘΕῷ ΠΡΟΣΚΥΝΗΣΟΝ." Οἱ ἄγγελοι δὲν ἐπλάσθησαν διὰ νὰ προσκυνῶνται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ διὰ ν' ἀποστέλλωνται ὡς λειτουργικὰ πνεύματα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος κατακρίνει ὡσαύτως τὴν λατρείαν τῶν ἀγγέλων, λέγων πρὸς τοὺς Κολλοσσαεῖς, "Μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω, θύλων ἐν ταπεινροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων." Ὁ Ψαλμωδὸς λέγει περὶ τοῦ Θεοσεβοῦς, "ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου· ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκώψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου." Ὁ δὲ Σατὴρ ἡμῶν εἶπεν, "Ὅρατε μὴ καταφρονήσῃτε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντός βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς." Καὶ ὁ ἐλάχιστος Χριστιανὸς διακονεῖται ὑπὸ τῶν ἀγγέλων τοῦ Ὑψίστου· πόσον δ' αὐξάνει τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτοῦ, ὅτι καὶ εἰς τὴν παρούσαν ταύτην ταπεινὴν κατάστασιν ἔχει περὶ αὐτὸν λειτουργικὰ ἐνδοξα πνεύματα.

Ὁ Λάζαρος ἀποθανὼν μετεκομίσθη ὑπ' ἄγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· φαίνεται δὲ κατὰ πρῶτον ἀληθῶς θαυμάσιον, ὅτι ὁ Θεὸς ἔστειλε τὰ δεδωσμένα τοῦ φωτὸς πνεύματα εἰς διακονίαν τοῦ πτωχοῦ Λαζάρου, ὅστις ἀπέθανε παρερριμμένος ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, πεινασμένος, καὶ ἡλωμένος. Ἀλλὰ διατί νὰ μᾶς φαίνεται παράδοξον; μήπως ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἐνδοξοὶ αὐτοῦ ἄγγελοι θαμβοῦνται, ὡς ἡμεῖς, μὲ τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν; Ὁ Λάζαρος ἦτο τέκνον Θεοῦ, καὶ οἱ ἄγγελοι ἔβλεπον τοῦτο. Ὁ υἱὸς βασιλείας δὲν εἶναι ἄραγε ἄξιος ὑπολήψεως, ὅποιαδήποτε καὶ ἂν ᾖ τὰ φορέματά του; Ὁ ἅγιος τῆς Εὐαγγελικῆς παραβολῆς ἐφαίνετο μὲν εὐτελής καὶ ἀξιοκαταφρόνητος· ἀλλ' ἐπιστρέψας οἴκαδε, ἀπέβλεπε τὰ ῥάκη του, καὶ ἐνεδύθη μὲ τὰ καλῆτερα ἱμάτια, καὶ ἔβαλε δακτυλίους εἰς τὰς χεῖρας καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας του. Ἄν ὁ Χριστὸς δὲν ἠσυχύνθη νὰ καταβῇ ἐξ οὐρανοῦ, καὶ νὰ καλέσῃ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἀδελφούς του, ἔτι δὲ καὶ νὰ νύψῃ τοὺς πόδας των, διατί νὰ μὴν ὑπηρετῶσιν αὐτοὺς οἱ λατρεύοντες καὶ ἀγαπῶντες ἔκείνον ἄγγελοι; Ὅτε ὁ πατριάρχης Ἰακώβ ἐπλησίαζεν εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἠσαΐ, "συνήντησαν αὐτῷ οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀναβλέψας εἶδε παρεμβολὴν Θεοῦ παρεμβεβληκυῖαν"· περὶ δὲ τοῦ προφήτου Ἠλίου καὶ τοῦ δούλου αὐτοῦ τὸ ὅρος ἐπληρώθη ἄγγέλων· ἐν εἶδει ἔπαινον καὶ ἡμαρτῶν. Ἀς ἀγωνιζώμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ κατασταθῶμεν ἄξιοι τῆς τῶν ἀγγέλων διακονίας.

ΠΕΡΙ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΤΕΘΛΙΜΕΝΩΝ.

ε)1 τεθλιμμένοι καὶ περιλυτοὶ εἶναι ἀδιάθετοι πρὸς ἐνασχόλησιν· πᾶν ἔργον φαίνεται ὀχληρὸν καὶ ἀηδὲς, καθ' ὃν καιρὸν θᾶπντα, καὶ ἡ ζωὴ αὐτῇ, βαρύνουσι μόνον καὶ ἀηδιάζουν. Οἱ τεθλιμμένοι ὁμῶς καὶ περιλυτοὶ ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐνασχολῶνται, εἰ δὲ μὴ, θέλουσι παραρρησθῇ. Μακαριώτεροι τινόντι ὅσοι εὐρίσκονται εἰς οἰκογενείας, ἔπου πλεονάζουν ἀναπόφευκτα καθήκοντα· διότι ἡ πολυασχολία καὶ ἀσφαλίζει πρὸς τὸ παρὸν, καὶ ἀνακουφίζει ἐπὶ τέλους. Δεινότερα δ' ἡ θέσις ἐκείνων, οἵτινες ἔχουν ὀλίγας ἀναγκαῖας ἐνασχολήσεις. Ἡ ἀνάγκησις πολλάκις ἀποτυγχάνει. Ἐνίοτε μὲν παρηγορεῖ· ἀλλὰ συνεχέστερον ἡ προσοχὴ χανοῦνται, τὰ διανοήματα πλανῶνται, καὶ τὸ ὑποκείμενον τῆς λύπης ὑπαγορεύεται εἰς τὸν νοῦν. Γυναῖκες, αἵτινες δὲν εὐρίσκουσι παρηγορίαν ἀπὸ τῆς ἀνάγνωσιν, οὔτε ῥάπτουσι, οὔτε ἀνακουφίζονται. Τὸ μέτριον ῥάψιμον εἶναι ἀρκετὰ εὐάρεστον ὑπὸ τὸ πνεῦμα ἡσυχάζῃ· ἀλλ' ἂν διαρκέσῃ παραπολὺ, βλάπτει τὰ νεῦρα· εἰς δὲ τὰς τεθλιμμένας, τὰς ἐπιθυμοῦσας νὰ λησμονήσωσιν ἑαυτὰς, τίποτε δὲν δύναται νὰ ᾖ χειρότερον. Τὸ γράφειν ὡσαύτως δὲν ὠφελεῖ. Ὁ κάλαμος κρέμαται ὀκνηρῶς ὑπὲρ τοῦ χάρτου, ἡ καταγράφει τοὺς σπαράσσοντας τὴν καρδίαν ὀδυνηροὺς διαλογισμούς. Τὸ ἀσφαλέςτατον καὶ κάλλιστον ἐνασχόλημα, ὅπταν ὑπάρχῃ ἡ ἀπαιτούμενη ἀρμοδιότης, εἶναι ἡ μετὰ τῶν ἀδελφῶν τέκνων συνανατροφή· μετὰ τούτων τὸ πάθος τῆς ψυχῆς καταπραίνεται. Δεύτερον, αἱ τίμιαι, γνήσιαι σχέσεις μετὰ τῶν πενήτων, ὅχι αἱ προερχόμεναι ἀπλῶς ἐκ τῆς διανομῆς μικρῶς ποσότητος χρημάτων, ἀλλ' αἱ στηριζόμεναι εἰς πραγματικὴν ἀμοιβαίαν κλίσιν καὶ συμπάθειαν. Ἡ τῶν κήπων καλλιέργεια εἶναι ἀρίστη, ἐπειδὴ συνενώνει τὴν σωματικὴν μὲ ἀρκετὴν ἐνασχόλησιν τοῦ νοῦς, καὶ συγχρόνως ἡ γλυκεῖα συμπαθὲς φύσις προσφέρει θεραπείαν ἐν παντὶ φύλλῳ τε καὶ ἄνθει, καὶ νεύει εἰς τὸν ὕπνον νὰ προσεγγίσῃ καὶ νὰ ᾖ ἕτοιμος νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ εὐνοϊκὸν ἔργον τῆς. (1) περίπατος εἶναι καλός· ὅχι ἡ μετάβασις ἀπὸ ἐργαστηρίου εἰς ἐργαστήριον, ἢ ἀπὸ γείτονος εἰς γείτονα, ἀλλ' ἡ ἐκδρομὴ εἰς τὴν ἐξοχὴν, εἰς τοὺς πρασινωτέρους ἀγρούς καὶ τοὺς ὑψηλοτέρους γηλόφους καὶ τὰς ἡσυχωτέρας κοιλάδας. Ὅσον κατηφὴς καὶ ἂν ᾖ τὸ φαντασία εἰς τὸ μέσον τῆς κατ' οἶκον ὁδύνης, ἐνταῦθα εὐφραίνεται καὶ μειδιά. Ὅσον ἀδρανῆ καὶ ἂν ᾖ τὰ μέλη ὅτε ὑπεβάσταζον καρδίαν βαρυτάτην, ἐνταῦθα ἀναβρύνονται, καὶ τὸ χαῖνον βᾶδισμα γίνεται πάλιν γοργόν. Ὅσον διεστραμμένη καὶ ἂν ὑπῆρξεν

ἡ μνήμη, παρουσιάζουσα πᾶν ὅ,τι ὀδυνηρὸν, καὶ διατρίβουσα μόνον εἰς τὸ ἀνεπίδεκτον διορθώσεως, ἐνταῦθα κατὰ πρῶτον παραβλέπεται, καὶ ἀποκοιμᾶται· ὁ δ' ὕπνος τῆς μνήμης εἶναι διὰ τοὺς δυστυχεῖς ἡμέρα ἐν τῷ παραδείσῳ. Καὶ εἰς τὴν κοινοτέραν λειοφόρον ἢ ἐπὶ τοῦ προσώπου πνοὴ τῆς δροσερᾶς αὔρας φέρεται ἀνεσιν καὶ παραμυθίαν. Εἰς τοὺς ἀγροὺς εἶναι ἀκόμη καλῆτερα· ἐκεῖ τοῦ κορυδαλοῦ ἡ εὐθυμοσύνη διασκεδάζει τὴν λύπην. Ἀλλ' ὁ προσφοφέστερος τόπος εἶναι οἱ γήλοφοι, ὅπου ὁ ἀνθρώπου βίος ἐξαπλοῦται ὑπὸ τὸν σωματικὸν ὀφθαλμὸν· ὅπου ὁ νοῦς μεταβαίνει ἀπὸ τὴν φωλεάν τοῦ χωρικοῦ εἰς τὴν θορυβώδη μεγαλόπολιν, ἀπὸ τὸ σχολεῖον εἰς τὸ κοιμητήριον, ἀπὸ τὸν ἀροτριῶντα βοῦν εἰς τὴν μακρὰν πορευομένην συνοδοπορίαν· ἀπὸ τὸ πλοῖον τοῦ ἀλιέως, εἰς τὴν πολυπλόκητον τοῦ ἐμπορίου ἢ τοῦ πολέμου ναῦν.

ΜΕΡΑΝΑΣΤΕΥΕΙΣ ΜΥΡΜΗΚΩΝ.

Αἱ μυρμηκοπόλεις τῆς Βραζιλίας, ὡς πρέπει νὰ ὀνομάζονται, εἶναι τὸσον εὐμεγέθεις, ὥστε ὀνομάζονται μάλλον ἀνθρωπίνων χειρῶν ἔργα, παρὰ μνημεῖα τῆς ἐμπειρίας καὶ φιλοπονίας τῶν ἐντόμων. Εἶναι κωνικὰ χώματα ἐκ πηλοῦ, τὰ ὅποια οἱ μικροὶ αὐτῶν ἀρχιτέκτονες ἀνεγείρουσιν εἰς ὕψος δέκα ἢ δώδεκα ποδῶν· ἡ δὲ περιφέρειά των εἶναι ἐννέα ἢ δέκα πόδες. Σκληρὸς κίτρινος πηλὸς ἀποτελεῖ τὸ ἔξωθεν ἐπίβλημα· ἐσωτερικῶς διακρίνουσιν αὐτὰ στέγαι τινὲς ὀριζόντιοι, ἐκ μελαίνης σκληρᾶς γῆς, ἐν σχήματι λεπτῶν πλακῶν, αἵτινες στίβουσι κάποτε ὡς βερενικωμένα σκεῦη. Εἰς τὰς κατοικίας ταύτας ἐνδοικαίνονται μυριάδες μεγάλων μελαγχροίνων μυρμηκῶν. Ἐκ τοῦ σώματος αὐτῶν προέρχεται ὕγρον ἰξώδες, δι' οὗ βρεχόμενος ὁ πηλὸς ἀποκαθίσταται ἀρμόδιος εἰς ὀστράκωσιν. Ἐλθὼν τινὰ κάμνουσι τοιοῦτοτρόπως σκεπαστάς ὁδοὺς, αἵτινες ἐκτείνονται κάποτε εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν ἀφ' ἐνὸς εἰς ἄλλο κατάστημα, καὶ διὰ τούτων ὁδεύουσιν οἱ μύρμηκες ἀόρατοι. Ἐνίοτε μεταναστεύουσι· περιστατικὰ δὲ τινόντι λόγου ἄξια συνοδεύουσι τὰς ἐκστρατείας των· ἐμπορεῖ τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὁμοιάζουσι τὰς καταδρομὰς τῶν καρποφόρων πεδιάδων τῆς Ἰταλίας τὰς ὑπὸ τοῦ Ἀττίλα καὶ τῶν βαρβαρικῶν μυριάδων του, οἵτινες, ὅταν καὶ ἂν διέβαινον, ἄφινον ἐρημίαν ὀπισθεν αὐτῶν. Ὅπταν οἱ μύρμηκες οὗτοι Οὐννοὶ ἐξέλθουσιν εἰς τοιαύτην ἐκστρατείαν, προβαίνουν κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς ἡ φορτωμένη μέλισσα φεύγει πρὸς τὴν κυψέλην τῆς, καὶ κατατρώγουσι πᾶν τὸ προστυγχάνον βρώσιμον, ὡς νέφος ἀκρίδων. Συνέβη ποτὲ, εἰς μίαν τῶν ἐκστρατειῶν τούτων γενομένην πλησίον τῆς πόλεως Πόου Ἰα-νεῖρον, νὰ ἐμποδίζετο ἡ γραμμὴ τῆς πορείας ὑπὸ τινος κήπου· βαθεῖς τις λάκκος κατ' ἐξάρετον ἐφαίνετο ἐμ-πόδιον ἀνυπέρβλητον· ῥάβδος τις ὁμῶς ἔτυχε κειμένη

ἐκάνωθεν αὐτοῦ, καὶ ταύτην ὡς γέφυραν μεταχειρισθέντες οἱ μύρμηκες, ἐκύβησαν εἰς τὸν κήπον ἀνὰ μυριάδας, ὥστε εἰς ὀλίγας ὥρας ἔβρυν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ πᾶν εἶδος φυτοῦ ἐξηρανίσθη. Ἐντεῦθεν προέβησαν, ἕως οὗ ἐφθασαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ προξένου τῆς Σβεκίας, ὅστις, ἐξυπνήσας αἰφνιδίως κατὰ συνέπειαν φρικώδους τινὸς αἰσθήματος, εὗρηκε τὸ σῶμά του ὑπὸ τῶν ἐντόμων καλυμμένον. Ὁ οἶκος ἔγεμεν αὐτῶν· οὔτε μυρμῆκες, οὔτε δαμάτιον, οὔτε ταμεῖον ἦτον ἀπηλλαγμένον τῆς παρουσίας τῶν. Ὡς οὖν οἱ ἐνδοξοί τε καὶ ἐνδοξοί τε τῶν εἰς τὸ προσδεύειν ἐπὶ τῆς ἐνδοξοῦς αὐτῶν εἰς τὰ ἐμπροσθεν δρόμον, ἕως οὗ ἅπαντες διέβησαν, καὶ τὴν ἐπισῶσαν οὐδεὶς ἐκείνους. Παράδοξον δ' εἰπεῖν, οἱ μύρμηκες κατέφαγον πᾶν ἄλλο ἐντομον, ὥστε ἡ ἀλλόκοτος αὕτη ἐπίσκεψις δὲν ἦτον ἀνωφελής.

ΠΡΟΟΔΟΣ ΕΘΝΩΝ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Εἰς τὰς νεωτέρας Ἀγγλοαμερικανικὰς Πολιτείας ὑπάρχει συνήθεια νὰ ἐορτάζωσι τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐγένεν ἡ κατοικίσις τῶπων τινῶν (τοιαύτας ἐορτὰς ἀνόμελουν οἱ Ἕλληες κατοικοῦντες αὐτά). Τῶν κατοικησίων τῆς πόλεως Κιγκινάτης ἐορτάσθη πρὸ δύο ἡ τριῶν ἐτῶν ἡ πεντηκοστὴ ἐνιαύσιος· εἴτε δὲ τότε ἡ πόλις αὕτη ὡς κατοικίαν, καὶ εἴτε ἐπὶ τῆς γεωργικῆς προϊόντα τῆς ἀξίας ἐπὶ τὴν ἐκτὸς ἐκκατομυρίων διστάλην, καὶ τεσσαράκοντα ἡ πενήνηντα ἑκατομύρια συνέβαινε πολλὰκις νὰ ἐυρίσκωνται δικαίως προσωρισμένα εἰς τὸν λιμένα τῆς. Ὁλόκληρος ἡ περιουσία τῆς μεγάλης καὶ εὐδαίμονος ταύτης πόλεως ἡγοράσθη καταρχὰς διὰ τεσσαράκοντα ἐννέα δίσταληα. Γέροντες παρρησίᾳ εἰς τὴν ἐορτὴν, ὅστις εἶχε καμὶ τὴν δροφὴν τοῦ πρώτου οἴκου τῆς πόλεως. Ἄλλος τις ἐξηκουστῆς, ὅστις πρὸ μικροῦ διωρίσθη μέλος τῆς ἐν Ὀυάστικῶν συνερχομένης ἐθνικῆς Γερουσίας, κατεκεῖ εἰς μεγάλην τινα κωμόπολιν καλουμένην Ραυένναν, ὅπου αὐτὸς πρῶτος ἐκοίσε δένδρον. Ἡ πολιτεία Ὀχίος, ὅπου κείναι οἱ δύο αὗται πόλεις, ἀπέκτησεν εἰς τεσσαράκοντα ἔτη ἐν ἑκατομύριον κατοίκων!

ΟΛΟΣ ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀγγλίας, κατὰ τὴν πρὸ μικροῦ γενομένην ἀπογραφὴν, εἶναι 7,321,878 ἄρβενες, καὶ 7,073,633 θήλειαι· τὸ σύνολον, 14,395,511. Ὁ τῆς Οὐαλλίας, 417,833 ἄρβενες, καὶ 403,788 θήλειαι· τὸ σύνολον, 821,621. Ὁ τῆς Σκωτίας, 1,210,437 ἄρβενες, καὶ 1,180,610 θήλειαι· τὸ σύνολον, 2,391,047. Ὁ δὲ τῶν περικειμένων εἰς τὴν Βρετανίαν νήσων, 57,508 ἄρβενες, καὶ 56,141 θήλειαι· τὸ σύνολον, 113,649. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι, συμπεριλαμβανόντες 4,000 ἄνδρας, καὶ 898 γυναῖκες, οἵτινες ὠδοποροῦν ἐπὶ σιδηροδρόμων καὶ διωρύγων τὴν νύκτα τῆς 25ης Ἰουνίου, 1841, συνιστοῦσι τὰ κεφάλαια, 9,077,438 ἄρβενες, καὶ 9,187,336 θήλειαι. Ὅλος λοιπὸν ὁ πληθυσμὸς τῆς Νήσου Μεγάλῃς Βρετανίας, (διακριθείσης, ὡς ἀνωτέρω, εἰς Ἀγγλίαν, Οὐαλλίαν, Σκωτίαν, καὶ τὰς περὶ μικρὰς νήσους), συμποσύνει εἰς 18,081,701 ἀνθρώπους. Εἰς τὸν ἀριθμὸν τούτον περιλαμβάνονται μόνον οἱ στρατιῶται, καὶ οἱ ναῦται πολεμικῶν καὶ ἐμπορικῶν πλοίων, ὅσοι εἰσέβησαν τὸν καιρὸν τῆς ἀπογραφῆς ἐντὸς τοῦ βασιλείου ἐπὶ τῆς ξηρᾶς.

Ἐπαυτοῦ ἐκ τῆς ἀπογραφῆς θεὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀγγλίας εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐσχάτης δεκαετηρίδος ἀπὸ τοῦ 1811 μέχρι τοῦ 1841 ἡύξησε 14 τοῖς ἑκατόν ἀπὸ τοῦ 1811 μέχρι τοῦ 1831 εἶχεν αὐξήσει 18 τοῖς ἑκατόν. Ἦν ἐσχάτην ἀπογραφὴν τῆς ἀδεελῆς νήσου Ἰρλανδίας δὲν ἔχουμεν εἰσέτι.

ΕΚΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΚΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ.

ΑἰΓΑΙΑΝ τὴν ἐφημερίαν, ὅτε ἀνήγγειλε τὴν γέννησιν τοῦ Δουκὸς τῆς Κορνουαλλίας, ἡ τοῦ σημερινοῦ Ἀγγλοῦ βασιλοπιδος, ἀνεκαυχάμενος ὡς ἐπομένως τὴν εὐμεγέθη ἑκτασιν τῆς αὐτοκρατορίας, ἐφ' ἧς ἐλπίζεται ὅτι θέλει ἀρξῆναι εἰς μέλλοντα τινὰ καὶ μεμακρυσμένον χρόνον. — Χαιρετισμοὶ πρὸς τιμὴν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ θέλουν πυροβοληθῆναι ἐν Ἀμερικῇ, ἐπὶ τῶν αἰγιαλῶν τοῦ Ἰθσονείου Κόλπου, καθ' ὅλην τὴν σειρὰν τῶν Καναδιῶν λιμένων, εἰς τὸ νέον Βρυσσαυτικόν, τὴν Νέαν Σκωτίαν, τὴν Νέαν Γῆν, εἰς τὰς Βερμούδας, εἰς ἑκάτον μέρη τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν, εἰς τὴν δάση τῆς Γουινέας, καὶ εἰς τὰς μακρὰς Φαλλανδίας Νήσους, πλησίον τοῦ Κέρκας Ἀκρωτηρίου· ἐν Εὐρώπῃ, εἰς τὰς Βρετανικὰς Νήσους, ἐκ τοῦ βράχου τῆς Γιβραλτάρ, ἐκ τῶν ἀπορθητῶν ὄχυρωμάτων τῆς Μελίτης, καὶ εἰς τὴν Ἑσπέρην· ἐν Ἀφρικῇ, ἐπὶ τοῦ παραλίου τῆς Γουινέας, εἰς τὴν Ἀγ. Ἑλένην καὶ τὴν νῆσον τῆς Ἀναλήφους, ἐκ τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ Ὁράγγου Ποταμοῦ, καὶ εἰς τὸν Μουρτίον· ἐν Ἀσίᾳ, ἐκ τοῦ Ἀραβικοῦ φρουρίου Ἀδὲν, εἰς τὸ ἐν τῇ Περσικῇ Κόλπῳ Καρράκ, ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀφγανιστάν Βρετανικοῦ στρατοῦ, εἰς τὰ Ἰμαλαία ὄρη, καθ' ὅλας τὰς ὁδοὺς τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Γάγγου· μέχρι τῆς μεσημβρινῆς ἀκρας τῆς Ἰνδοστάν, εἰς τὴν νῆσον Ταμπερᾶν, ἐπέκεινα τοῦ Γάγγου εἰς τὴν Ἀσσάμ καὶ Ἀρακάν, εἰς τὴν νῆσον τοῦ Πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας καὶ εἰς τὴν Σιγγαπόραν, καὶ ἐπὶ τῶν Κινικῶν Αἰγιαλῶν, εἰς Χόγγ-Κόγγ καὶ Τσουαὶ· ἐν δὲ τῇ Ἀουστραλίᾳ, εἰς τὰ καταστήματα τὰ ἐπὶ τῶν παραλίων καὶ τῶν νήσων αὐτῆς, καὶ εἰς τὸν πορθμὸν ὅστις διαιρεῖ τὰς νήσους τῆς Νέας Ζηλανδίας. Πᾶσι δὲ ἐγεννήθη βασιλοπιδος εἰς ταύτην ἡ ἄλλη οὐρανὸς χωρὶν, κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἡ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ὅστις ἐχαιρετίζῃ εἰς τόσα διάφορα καὶ ἀπομακρυσμένα μέρη παντὸς τοῦ κόσμου.

Ἡ ΚΙΝΑ, ἡ πολυανθρωποτάτη καὶ ἀρχαιστάτη θλίαν τῶν ἐπικρατειῶν τοῦ κόσμου, ἐκτείνεται τὸ μὲν μήκος 1290 μίλια, τὸ δὲ πλάτος 1,130. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς εἶναι ἀπὸ 300,000,000 ἕως 300,000,000. Μεγαλοπόλεις κυριώτερας εἶναι τὸ Πεκῖνον μὲ 1,100,000, τὸ Νανκῖνον μὲ 1,000,000, καὶ τὴν Καντῶνα μὲ 1,100,000. Ἡ Κίνα παράγει τὸ τέλ, ἐξ οὗ 18,000,000 δικάδων ἐξάγονται κατ' ἔτος ἀπὸ τὴν Καντῶνα, τὸν μόνον τόπον ἐν ᾧ συγχωρεῖται εἰς τοὺς ξένους νὰ ἐμπορεύωνται. Μετὰ τὸν, βαμβάκιον, ὀρύζιον, χρυσὸς, καὶ ἄργυρος, καὶ ὅλα τὰ πρὸς ζωὴν ἀναγκαῖα, εὐρίσκονται εἰς τὴν Κίνα. Πολλοὶ κλάδοι τῶν τεχνικῶν καὶ χειροτεχνημάτων ἔφθασαν εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν τελειοποιήσεως, ἀλλὰ δὲν προσδεύουσι, καθότι αἱ βελτιώσεις τώρα εἶναι ἀπηγορευμέναι. Ἡ κυβερνήσις εἶναι δεσποτικὴ μοναρχία. Εἰσέδημα, 250,000,000. Στρατός, 800,000. Οἱ Σῖναι διδάσκονται τὴν ἡθικὴν τοῦ Κομφυκίου, τοῦ μεγάλου φιλοσόφου τῶν, ὅστις ἐγεννήθη πρὸ π. Χ. Τὸ μέγα τεῖχος καὶ ἡ διώρυξ τῆς Κίνας εἶναι ἀπὸ τὰ θαυμασιώτερα ἔργα τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῆς Κίνας ἀναβαίνει εἰς 250,000,000, ἢ 30,000,000 κατ' ἔτος. Οἱ ξένοι ἔχουν ἀδείαν νὰ ἐνοικώσιν εἰς ἐμπορεῖα τινὰ μόνον κάτω τῆς Καντῶνος. Τὸ κυριώτερον ἐμπόριον ἐνεργεῖται μετὰ τῆς Ἀγγλίας. Ἐκ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἀποστέλλονται κατ' ἔτος τὴν Καντῶνα 32 πλοῖα. Τὸ ὅπιον, τὸ λαβαίον· ἐμβαινόν εἰς τὴν Κίνα πρὸς βλάβην τοῦ λαοῦ, ἀνέβαινον εἰς 20,000,000 κατ' ἔτος, καὶ τὸ πλεῖστον μέρος αὐτοῦ ἐπληρόντο εἰς μεταλλικά. Ἡ Κινικὴ γλώσσα ἔχει σχεδὸν 40,000 γραμμῶν ἢ γραμμάτων. Οἱ Σῖναι ὑπερέχουσιν εἰς τὴν γεωγραφίαν, καὶ ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ δ' αὐτοκράτωρ ἀποτρύχει ὁ ἴδιος ὀλίγον τι ἐνδοκίον τοῦ λαοῦ του.